

Міністерство освіти і науки України
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Інститут гуманітарної підготовки та державного управління
Кафедра документознавства та інформаційної діяльності

Пукайло Каріна Віталіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

УДК 930.25:004

(індекс)

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

(назва роботи)

Документознавство та інформаційна діяльність

(назва освітньої програми)

029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

(шифр і назва спеціальності)

Робота містить результати власних досліджень, використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело:

Здобувач освітнього ступеня

К. В. ПУКАЙЛО

(підпис, ініціали та прізвище здобувача)

Науковий керівник

Х. М. ВІНТОНІВ

(підпис, прізвище, ім'я, по батькові)

к. іст. наук, доцент., доцент кафедри ДІД

(науковий ступінь, вчене звання керівника)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри документознавства
та інформаційної діяльності, проф.

(посада)

(підпис)

(дата)

Ю. Л. РОМАНИШИН

(ініціали та прізвище)

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
 Інститут _____ гуманітарної підготовки та державного управління _____
 Кафедра _____ документознавства та інформаційної діяльності _____
 Освітній рівень бакалавр
 Освітньо-професійна програма Документознавство та інформаційна діяльність
 Спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

ЗАТВЕРДЖУЮ :

Завідувач кафедри

проф. Юлія РОМАНИШИН

«__» _____ 2025 р.

**ЗАВДАННЯ
 НА БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ СТУДЕНТУ**

Пукайло Каріні Віталіївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Електронні виставки архівних документів як інформаційний ресурс» (на прикладі Державного архіву Івано-Франківської області)

керівник роботи доц. Вінтонів Х. М.

затверджено наказом закладу вищої освіти від «26» березня 2025 р. № 238/7

2. Строк подання студентом роботи: 06 червня 2025 р.

3. Вихідні дані до роботи: навчальні підручники, посібники, періодичні видання, нормативно-правові документи, довідники, словники, Інтернет-ресурси, тощо.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРО ЕЛЕКТРОННІ ВИСТАВКИ АРХІВНИХ ДОКУМЕНТІВ

1.1 Поняття та особливості електронних виставок архівних документів

1.2 Інформаційна цінність та функції електронних виставок

1.3 Етапи створення електронних виставок

РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ВИСТАВОК В ДЕРЖАВНОМУ АРХІВІ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

2.1 Загальна характеристика структури та діяльності Державного архіву Івано-Франківської області

2.2 Аналіз досвіду створення електронних виставок у державних архівах

2.3 Процес підготовки та реалізації електронної виставки в Державному архіві Івано-Франківської області

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень):

рисунок – 8; таблиці – 3; додатки на 7 сторінках

6. Консультанти розділів роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Вступ	Григораш С. М. доц. кафедри ДІД		
Розділ 1, 2	Григораш С. М. доц. кафедри ДІД		
Висновки	Григораш С. М. доц. кафедри ДІД		
Перелік використаних джерел	Григораш С. М. доц. кафедри ДІД		

7. Дата видачі завдання: 19 листопада 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

<i>№ з/п</i>	<i>Назва етапів бакалаврської роботи</i>	<i>Термін виконання етапів роботи</i>	<i>Примітка</i>
1	Вибір теми бакалаврської роботи та обґрунтування її актуальності	до 19.11.2024	<i>виконано</i>
2	Визначення об'єкта, предмета, мети, завдань та методів дослідження	до 10.01.2025	<i>виконано</i>
3	Складання попереднього плану бакалаврської роботи	до 10.02.2025	<i>виконано</i>
4	Пошук і відбір літератури по темі бакалаврської роботи, складання списку використаних джерел	21.01.2025 – 05.02.2025	<i>виконано</i>
5	Аналітико-синтетичне опрацювання літератури до теми роботи	06.02.2025 – 20.02.2025	<i>виконано</i>
6	Написання тексту бакалаврської роботи відповідно до її структури	01.03.2025 – 05.04.2025	<i>виконано</i>
	6.1 I розділ (теоретичний)	01.03.25-15.03.25	<i>виконано</i>
	6.2 II розділ (практичний)	16.03.25-05.04.25	<i>виконано</i>
7	Написання вступу до теми бакалаврського дослідження	06.04.2025 – 10.04.2025	<i>виконано</i>
8	Підготовка графічних матеріалів чи іншого унаочнення	11.04.2025 – 15.04.2025	<i>виконано</i>
9	Формулювання висновків до кожного із розділів дослідження	16.04.2025 – 20.04.2025	<i>виконано</i>
10	Оформлення кінцевого списку використаних джерел та додатків	21.04.2025 – 25.04.2025	<i>виконано</i>
11	Оформлення та попередній захист бакалаврської роботи	до 28.04.2025	<i>виконано</i>
12	Внесення коректив та кінцеве редагування бакалаврської роботи	01.05.2025 – 20.05.2025	<i>виконано</i>
13	Реєстрація бакалаврської роботи на кафедрі	до 06.06.2025	<i>виконано</i>
14	Захист бакалаврської роботи	17.06.2025	

Студент _____ Каріна ПУКАЙЛО

Керівник роботи _____ Христина ВІНТОНІВ

АНОТАЦІЯ

Пукайло К. В. Електронні виставки архівних документів як інформаційний ресурс (на прикладі Державного архіву Івано-Франківської області). ІФНТУНГ, 2025. 81 с.

Бакалаврська робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра за освітньо-професійною програмою «Документознавство та інформаційна діяльність», спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу. Івано-Франківськ, 2025.

У дослідженні розглядаються електронні виставки архівних документів як сучасний інформаційний ресурс, що відіграє важливу роль у процесах збереження, популяризації та відкритого доступу до архівної спадщини. Окреслено поняття, класифікаційні ознаки, функції та етапи створення електронних виставок архівних документів.

Проаналізовано організацію електронних виставок, зокрема у діяльності архівних установ України. Розглянуто застосування сучасних цифрових технологій та інструментів в процесі формування онлайн-доступу до архівної інформації.

Досліджено структуру, організацію, тематику та візуальне оформлення онлайн-виставок на прикладі Державного архіву Івано-Франківської області.

У роботі проведено аналіз стану реалізації електронних виставок у Державному архіві Івано-Франківської області та запропоновано практичні рекомендації щодо вдосконалення виставкової діяльності з урахуванням актуальних тенденцій цифровізації архівної справи.

Ключові слова: електронна виставка, архівні документи, інформаційний ресурс, цифровізація, Державний архів Івано-Франківської області.

ABSTRACT

Pukailo K. V. Electronic exhibitions of archival documents as an information resource (using the example of the State Archives of Ivano-Frankivsk Region). IFNTUOG, 2025. 81 p.

Bachelor's thesis in the specialty 029 «Information, Library and Archival Studies», educational and professional program «Records Management and Information Activity». Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas. Ivano-Frankivsk, 2025.

The study examines electronic exhibitions of archival documents as a modern information resource that plays an important role in the processes of preservation, popularization and open access to archival heritage. The concept, classification features, functions and stages of creating electronic exhibitions of archival documents are outlined.

The organization of electronic exhibitions is analyzed, in particular in the activities of archival institutions of Ukraine. The application of modern digital technologies and tools in the process of forming online access to archival information is considered.

The structure, organization, subject matter and visual design of online exhibitions were studied using the example of the State Archives of Ivano-Frankivsk Region.

The paper analyzes the state of implementation of electronic exhibitions in the State Archives of Ivano-Frankivsk Region and offers practical recommendations for improving exhibition activities, taking into account current trends in the digitalization of archival affairs.

Keywords: electronic exhibition, archival documents, information resource, digitalization, State Archives of Ivano-Frankivsk Region.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРО ЕЛЕКТРОННІ ВИСТАВКИ АРХІВНИХ ДОКУМЕНТІВ	
	11
1.1 Поняття та особливості електронних виставок архівних документів.....	11
1.2 Інформаційна цінність та функції електронних виставок.....	19
1.3 Етапи створення електронних виставок.....	28
РОЗДІЛ 2	
ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ВИСТАВОК В ДЕРЖАВНОМУ АРХІВІ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	
	36
2.1 Загальна характеристика структури та діяльності Державного архіву Івано-Франківської області.....	36
2.2 Аналіз досвіду створення електронних виставок у державних архівах.....	45
2.3 Процес підготовки та реалізації електронної виставки в Державному архіві Івано-Франківської області.....	53
ВИСНОВКИ	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	66
ДОДАТКИ	75

ВСТУП

Актуальність дослідження електронних виставок архівних документів безпосередньо пов'язана із зростаючими вимогами суспільства щодо

відкритості та доступності історичних джерел. В умовах сучасних цифрових технологій архіви стають не лише сховищами документів, але й платформами для доступу до знань і культурної спадщини. Електронні виставки відіграють важливу роль у забезпеченні віддаленого доступу до унікальних архівних матеріалів, що стає вкрай важливим в умовах глобалізації та стрімкої цифрової трансформації, коли багато людей потребують миттєвого доступу до ресурсів з будь-якої точки світу.

Цифрові технології дозволяють архівам не тільки зберігати документи, а й презентувати їх в інтерактивних, привабливих форматах, що підвищує зацікавленість аудиторії у дослідженні архівних матеріалів. Завдяки інтеграції сучасних інструментів, наприклад, віртуальних турів, мультимедійних елементів та інтерактивних карт, електронні виставки стають не просто джерелами інформації, а й потужними інструментами для формування національної ідентичності. Цифрові виставки сприяють поглибленому розумінню історії країни, зокрема, для молодого покоління, яке може брати участь у дослідженні та обговоренні архівних матеріалів.

Зростання актуальності теми також обумовлене необхідністю удосконалення цифрової архівної інфраструктури та залучення до неї нових користувачів, зокрема молоді. У сучасному інформаційному суспільстві дедалі більше уваги приділяється інноваційним формам подачі архівної інформації, серед яких особливе місце посідають електронні виставки. Цифрові виставки оптимізують взаємодію користувачів з цифровими ресурсами, сприяють підвищенню зацікавленості студентів, науковців та широкої громадськості у вивченні історії, культури й спадщини.

Завдяки створенню та популяризації таких виставок можна не лише зробити архівні документи більш доступними для широкого кола користувачів, а й привернути увагу міжнародної спільноти до унікальних сторінок національного минулого. Таким чином, дослідження електронних виставок архівних документів не лише стимулює розвиток архівної справи, а й відіграє важливу роль у збереженні та популяризації національної

культурної спадщини на міжнародному рівні, сприяє формуванню позитивного іміджу держави у світовому інформаційному просторі.

Стан наукової розробки теми. Теоретичні аспекти електронних виставок архівних документів є об'єктом наукових розвідок для А. Алексеєнко [1-2], В. Білоусової [5], Д. Василенко [8], Н. Вовк [17-18], О. Кириленко [31], І. Кузнецової [34], Т. Сидоренко та Є. Тягія [49] та ін. У цих працях вчені визначають поняття та особливості електронних виставок архівних документів, аналізують інформаційну цінність та функції електронних виставок, досліджують етапи їх створення. Недостатньо розкритою на сьогодні є проблема особливостей створення електронних виставок у регіональних архівах, зокрема Державному архіві Івано-Франківської області, що потребує більш ґрунтовних досліджень цієї теми та актуалізує тему кваліфікаційної роботи.

Мета роботи полягає в аналізі ролі електронних виставок архівних документів як інструменту збереження культурної спадщини, їхнього впливу на популяризацію історичної пам'яті та забезпечення доступу до архівних матеріалів для широкої аудиторії.

Реалізація поставленої мети зумовила вирішення наступних **завдань дослідження:**

- з'ясувати поняття та особливості електронних виставок архівних документів;
- проаналізувати інформаційну цінність та функції електронних виставок;
- дослідити етапи створення електронних виставок;
- охарактеризувати структуру та основні напрями діяльності Державного архіву Івано-Франківської області;
- проаналізувати підходи до організації та створення електронних виставок у державних архівах;
- вивчити процес підготовки та реалізації електронної виставки в Державному архіві Івано-Франківської області.

Об'єктом дослідження є процес створення та функціонування електронних виставок архівних документів.

Предметом дослідження є технології, методи та підходи до організації та публікації електронних виставок архівних матеріалів.

Методи дослідження. Під час написання кваліфікаційної роботи було використано наступні методи дослідження:

- метод аналізу та синтезу – був корисним при аналізі поняття та особливостей електронних виставок;
- системний підхід – використано при дослідженні теоретичних аспектів електронних виставок архівних документів;
- метод дедукції та індукції – застосовано при аналізі особливостей створення електронної виставки в Державному архіві Івано-Франківської області;
- метод конкретизації – цей метод надав змогу сформулювати основні етапи процесу реалізації електронної виставки у Державному архіві Івано-Франківської області;
- метод узагальнення – був використаний при формулюванні загальних висновків та перспектив подальших досліджень теми кваліфікаційної роботи.

Практичне значення дослідження полягає у можливості вдосконалення процесів створення та публікації електронних виставок архівних документів, що сприятиме підвищенню рівня доступності архівних матеріалів для широкої аудиторії. Результати дослідження можуть бути використані для впровадження новітніх технологій, зокрема AR і VR, у створення інтерактивних виставок, що покращить інформативність та залучення користувачів. Також дослідження може стати основою для розробки методичних рекомендацій з організації архівних виставок у цифровому форматі в інших регіонах та установах.

Кваліфікаційна робота має наступну **структуру**: вступ, два розділи (три підрозділи кожен), висновки, список використаних джерел та додатки.

Загальний обсяг роботи складає 81 сторінок. Кількість найменувань у списку використаних джерел налічує 60 позиції. Кількість графічного матеріалу, використаного у кваліфікаційній роботі – 8 рисунків та 2 таблиці.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРО ЕЛЕКТРОННІ ВИСТАВКИ АРХІВНИХ ДОКУМЕНТІВ

1.1 Поняття та особливості електронних виставок архівних документів

Електронні виставки архівних документів є інноваційним способом представлення культурного та історичного спадку, що дозволяє широко популяризувати архівні матеріали через цифрові платформи. Такий формат виставок відкриває нові можливості для дослідження та доступу до рідкісних документів та сприяє збереженню та інтерактивній взаємодії з архівними ресурсами.

Сьогодні розвиток архівної справи в Україні є одним із ключових напрямів. Архів – це установа, що займається прийманням, описом та збереженням документів з метою подальшого використання ретроспективної інформації. Сучасне суспільство стикається з важливим завданням – збагаченням і накопиченням національного архівного фонду, який складається з архівних документів, що відображають історичні аспекти духовного та матеріального життя народу, мають культурну цінність і становлять національне надбання. В умовах розвитку інформаційного ринку важливою складовою стає інформатизація архівних установ, яка сприяє підвищенню комунікаційної культури шляхом організації дистанційної взаємодії між архівами та потенційними користувачами. Надання віддаленого доступу до архівних матеріалів через Інтернет не тільки спрощує роботу з документами, а й розширює аудиторію користувачів, зокрема серед іноземців [18, с. 16].

Серед головних причин та пріоритетних напрямів, заради яких відвідувачі звертаються до архівів, можна виокремити: пошук особистих даних (зокрема, родовід, різного роду довідки); збирання інформації для подальшого наукового опрацювання; пошук матеріалів для вдосконалення

інформаційного забезпечення певної сфери діяльності; аналіз документів для створення ретроспективних інформаційних оглядів; вивчення історичних фактів задля підтвердження тих чи інших подій. Відкриття вільного доступу до архівних джерел стало важливим кроком у розвитку сучасної архівної справи. Понад половина користувачів архівів зазначають, що не стикалися з обмеженням доступу до інформації, у той час як 27% вказують на окремі випадки таких обмежень. Проте для 45% опитаних серйозною проблемою є відсутність електронних копій архівних матеріалів, що ускладнює роботу з джерелами. Ключовим елементом процесу інформатизації архівів є впровадження комп'ютерних технологій. Як зазначає Г. Боряк, на кожного дослідника, що працює в читальному залі, припадає близько ста користувачів, які звертаються до архівних матеріалів через Інтернет [6, с. 4].

Загалом, робота архівних установ у галузі використання та популяризації документів Національного архівного фонду України спрямована на надання різним категоріям користувачів доступу до ретроспективної інформації та забезпечення вільного доступу до архівних документів. Для цього було розроблено, затверджено та впроваджено низку основоположних нормативних актів у галузі архівної справи. Популяризація архівних документів полягає у поширенні архівною установою документів та інформації, що в них міститься, з метою зробити їх широко доступними та задовольнити інформаційні потреби громадян, суспільства та держави.

Архіви використовують різноманітні методи для популяризації документів: надають інформаційне забезпечення користувачам, зокрема органам державної влади, місцевого самоврядування, громадським організаціям та громадянам, відповідно до їх запитів або на власну ініціативу; надають документи для досліджень у читальних залах; експонують документи на виставках; використовують документи в медіа; проводять інформаційні заходи (зустрічі, екскурсії, презентації, «дні відкритих дверей», лекції, конференції тощо); публікують документи в різних формах, зокрема електронні виставки. Щоб проілюструвати діяльність архівних установ у

цьому напрямку, можна звернутися до веб-сайтів державних архівів, зокрема, до інформації, розміщеної на сайті державного архіву Миколаївської області. Цей архів використовує новітні технології для популяризації архівної інформації у зручному онлайн-форматі, дозволяє користувачам знайти потрібну інформацію та переглядати матеріали в режимі реального часу. Окрім того, архів постійно адаптує свої стратегії подачі документів, щоб привернути увагу громадськості або певної цільової аудиторії [5, с. 125].

З огляду на поточні тенденції та швидкий розвиток діджиталізації, традиційні методи маркетингових комунікацій доповнюються новим підходом – цифровим маркетингом (digital-маркетинг або цифрові маркетингові комунікації). Головними перевагами використання цифрових інструментів та технологій є їх інтерактивність і можливість персоналізації в реальному часі, що має значний вплив на емоції користувачів і задовольняє їх потребу в емоційному досвіді. Тому актуальним є дослідження застосування сучасних інструментів digital-маркетингу в архівній діяльності, що дозволяє створити нові форми взаємодії з інститутами громадянського суспільства та зацікавленими в архівній інформації. За словами О. Карпіщенка та Ю. Логінової, цифровий маркетинг передбачає використання всіх доступних форм цифрових каналів для популяризації установи та її продукції і послуг. Ефективність цифрового маркетингу забезпечується через використання таких каналів, як соціальні мережі, власні блоги, мобільні додатки, email-розсилки, засоби масової інформації, а також методи, зокрема SMM (маркетинг у соціальних мережах), SMO (оптимізація для соціальних мереж), SEO (оптимізація пошукових систем) і SEM (маркетинг через пошукові системи) [35, с. 297].

Активному поширенню історико-культурної спадщини сприяють віртуальні архівні виставки, які можна знайти на вебсайтах документно-інформаційних установ. Головною метою таких виставок є актуалізація та передача історичних знань. Вони сприяють збереженню пам'яті про важливі для нації події, зокрема через публікацію історичних документів. Окрім

збереження та поширення інформації, віртуальні архівні виставки відіграють важливу роль у наближенні архівних установ до сучасних вимог громадянського суспільства [49, с. 91].

Історико-культурні пам'ятки відіграють вагому роль у процесі формування сучасної України та її духовного зростання. Особливе значення серед них мають документи Національного архівного фонду, які виступають джерелом історичних фактів і свідченням колективної пам'яті українського народу. Сьогодні спостерігається зростання інтересу до таких ресурсів, адже співставлення історичних подій минулого з сучасністю дозволяє глибше осмислити причини як поразок, так і перемог України в її боротьбі за незалежність [17, с. 45].

Сучасні користувачі дедалі частіше звертаються не лише до створених у цифровому форматі матеріалів, але й до оцифрованих архівних документів. Одним із пріоритетних напрямів архівної справи стають проекти з цифрової обробки архівних фондів, що передбачають кодування інформації з метою її збереження, систематизації та подальшого аналітичного використання. Реалізація таких ініціатив дозволяє не лише зберегти унікальні історичні джерела, але й зробити їх доступними для широкого загалу. Водночас це відкриває нові можливості для досліджень і сприяє активному історичному пошуку. Публікація архівних матеріалів в електронному форматі та забезпечення віддаленого доступу до них є потужним інструментом розвитку наукових знань і важливим ресурсом для роботи істориків, політологів, юристів, політиків та інших фахівців [17, с. 45].

Виставка – це спеціально оформлена добірка документів, призначена для публічного представлення та ознайомлення широкої аудиторії. У цифровому середовищі функціонують різноманітні типи віртуальних (електронних, онлайн) виставок, зокрема бібліотечні, музейні, архівні, поліграфічні, бізнесові тощо [49, с. 90].

Значну роль у популяризації історико-культурної спадщини відіграють електронні (віртуальні) виставки, які розміщуються на офіційних веб-сайтах

архівних установ і є доступними для широкого кола користувачів. Основна мета онлайн-виставок полягає в актуалізації та трансляції історичних знань. Виставки сприяють збереженню національної пам'яті про важливі події шляхом оприлюднення історичних документів, тобто реалізують функцію комеморації. Таким чином, електронні виставки забезпечують наближення архівної справи до актуальних запитів громадянського суспільства, сприяє його інформаційному та культурному розвитку [49, с. 90].

Цифрова виставка – це зібрання цифрових зображень об'єктів із колекції, які об'єднані та представлені з метою емоційного впливу на відвідувача, стимулюють його інтерес, формують ціннісне ставлення до теми або об'єктів. Такі виставки можуть відтворювати характеристики фізичного простору – наприклад, у формі віртуального туру з планом залу, або ж бути повністю абстрактними, не пов'язаними з реальною архітектурою. Цифрові виставки можуть передбачати як послідовне ознайомлення з матеріалами у фіксованому порядку, так і надавати повну свободу навігації [59].

Згідно з Порядком підготовки документів Національного архівного фонду для експонування на виставках та інших інформаційних заходах, архіви можуть виставляти оригінали або копії документів (в тому числі цифрові копії) на виставках, а також публікувати інформацію з документів НАФ під час проведення інформаційних заходів або через засоби масової інформації. Виставка є заходом, що передбачає публічну демонстрацію художньо оформленої колекції документів НАФ або їх копій, об'єднаних однією темою. Виставкова діяльність архівів є невід'ємною частиною загальнодержавної виставкової діяльності, спрямованої на покращення взаємодії між державними органами, органами місцевого самоврядування, громадянами та архівами. Її метою є поширення інформації про склад і зміст документів НАФ, популяризація методів роботи архівів, надання послуг та зміцнення міжнародних зв'язків українських архівів, що здійснюється на плановій основі [42].

У архівній виставці основну увагу приділено документам, що є її головною та принциповою відмінністю від музейних експозицій, де основними об'єктами виставлення є предмети, створені в процесі побутової (інструменти, меблі, одяг тощо) та творчої (твори мистецтва) діяльності людей, а документи слугують здебільшого ілюстраціями. Тематика архівних виставок охоплює громадсько-політичне життя країни, присвячена важливим історичним подіям, ювілеям видатних державних і громадських діячів та іншим темам, що є цікавими для громадськості. Виставки поділяються на постійні, тимчасові, стаціонарні та пересувні [1, с. 10].

Нещодавно архіви все частіше організовують комбіновані виставки, на яких демонстрація оригінальних архівних документів поєднується не лише з традиційною презентацією художньо оформлених копій на стендах, а й з екранізованою показом цифрових копій, що значно підвищує інформаційну цінність виставок. Розвиток інформаційного середовища вимагає від архівних установ адаптації до сучасних умов, тому офіційний веб-сайт архіву та віртуальні платформи для розповсюдження архівної інформації стають основними інформаційними ресурсами. У зв'язку з обмеженим фінансуванням та відсутністю спеціального виставкового обладнання, архіви запроваджують одну з найсучасніших та економічних форм документальних виставок – онлайн-виставки. Ці онлайн-експозиції, доступні через веб-сайти архівних установ, активно сприяють популяризації історичної спадщини і стали популярним і поширеним явищем [30, с. 83].

За даними Державної архівної служби України, у 2020 році архівні установи значно перевиконали план з підготовки виставок архівних документів, підготувавши 1717 виставок, що на 24,5% більше за заплановане. Центральні державні архіви підготували 121 виставку, а держархіви областей – 337. Найактивнішими в організації та проведенні виставок були ЦДАВО, ЦДКФФА, а також архіви Житомирської, Кіровоградської, Луганської, Хмельницької областей та міста Києва. У цей же період активно готувалися онлайн-виставки: у 2019 році на офіційному веб-порталі Укрдержархіву було

опубліковано 7 онлайн-виставок (приблизно 850 документів), а на веб-сайтах центральних державних архівів та держархівів областей і Києва – 457 виставок (понад 9 тисяч документів). Окрім онлайн-виставок, архіви реалізують нові формати виставкової діяльності, орієнтуючись на потреби суспільства, національно-патріотичне виховання молоді. У 2019 році продовжувалися проєкти, наприклад, «АРХІВажлива СПРАВА», «Мистецькі зустрічі в Архіві-музеї», «Архів-музей на допомогу вчителям», «Територія АРХІВ: діалог з документом» (ЦДАМЛМ) і «Гортаючи архівні сторінки» (ЦДАВО), які позитивно впливають на популяризацію архівної спадщини та забезпечують доступ до архівної інформації [45, с. 23].

На сьогодні електронні виставки архівних документів становлять одну з найефективніших форм надання користувачам доступу до ретроспективної інформації, а також виступають важливим засобом дистанційного обслуговування. Цифрові експозиції архівних матеріалів доцільно розглядати як спеціально сформовану за допомогою web-технологій колекцію, що представлена в мережі Інтернет. Така виставка складається з віртуальних зображень ретельно відібраних і тематично впорядкованих документів, які призначені для ознайомлення та подальшого використання віддаленими користувачами [53, с. 30].

Онлайн-виставки архівних документів мають низку переваг (рис. 1.1).

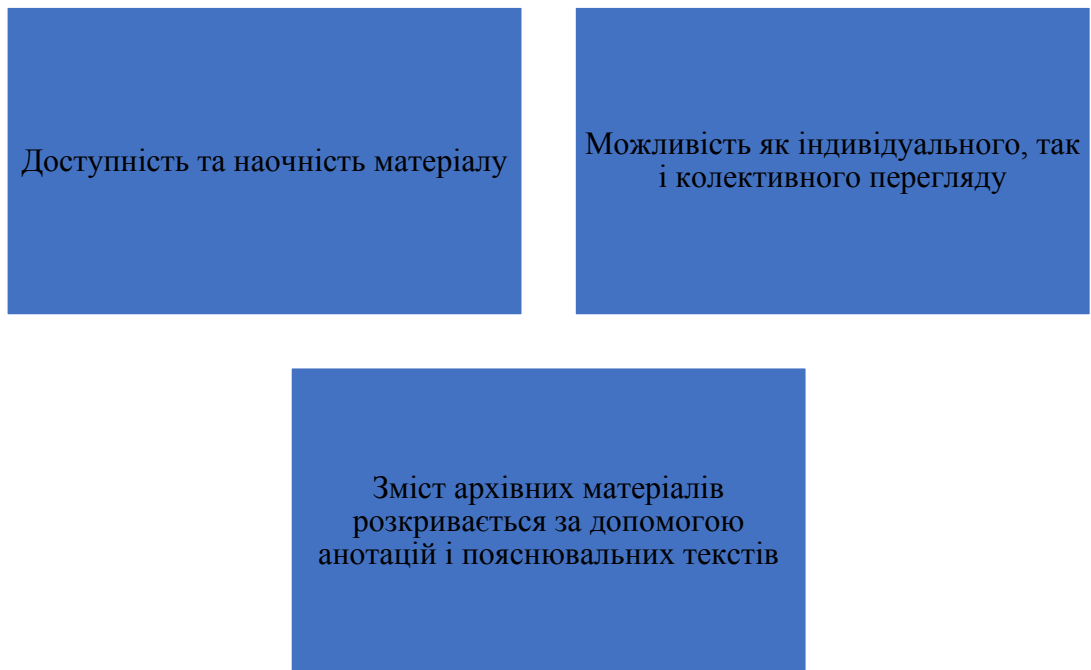

Рисунок 1.1 – Переваги онлайн-виставок архівних документів [42, с. 91]

Зміст архівних матеріалів розкривається за допомогою анотацій і пояснювальних текстів. Виставки не обмежені в часі експонування, мають чітку структуру – це не випадковий набір документів, а ретельно підібраний комплекс, що сприяє цілісному засвоєнню теми. До того ж, такі виставки можна доповнювати новими архівними матеріалами. Для зручності користувачів документи подаються у хронологічному порядку. Онлайн-виставки допомагають сформувати всебічне розуміння тем, яким присвячені [42, с. 91].

Таким чином, електронні виставки архівних документів стали важливим інструментом популяризації історичної спадщини та збереження культурної пам'яті в цифровому форматі. Електронні виставки забезпечують доступ до архівних матеріалів широкій аудиторії, незалежно від географічного розташування, що робить архіви більш доступними та прозорими. Електронні виставки дозволяють інтерактивно взаємодіяти з документами, що значно підвищує їх інформативність і сприяє глибшому розумінню історичних подій. Окрім того, використання цифрових технологій у виставковій діяльності дозволяє зберігати оригінали документів, захищати їх від фізичних пошкоджень. Важливим фактором є економічність і зручність організації

таких виставок, особливо за умов обмеженого фінансування та нестачі спеціального обладнання. Крім того, цифрові виставки забезпечують широкий доступ до культурного надбання, дозволяють ознайомитися з експонатами онлайн незалежно від географічного розташування користувача.

1.2 Інформаційна цінність та функції електронних виставок

Електронні виставки архівних документів мають значну інформаційну цінність, оскільки забезпечують доступ до рідкісних і важливих історичних матеріалів у цифровому форматі. Електронні виставки виконують важливі функції збереження культурної спадщини, популяризації архівних документів та надання широкому колу користувачів можливості ознайомитися з історичними фактами за допомогою інноваційних технологій.

Таблиця 1.1

Роль електронних виставок у збереженні архівної спадщини України [60, с. 43]

№	Категорія	Зміст
1	Функції електронних виставок	Збереження архівних документів; популяризація архівної спадщини; забезпечення доступу до інформації.
2	Значення збереження спадщини	Національне визнання; міжнародне визнання.
3	Цінність архівних матеріалів	Дані про історію, культуру, політику, суспільство; формування національної ідентичності.
4	Глобальний вимір	Швидкий обіг інформації у світі; потреба в міжнародній співпраці; ефективна охорона архівів через об'єднання зусиль.

Україна активно бере участь у міжнародних ініціативах із збереження архівної спадщини. Спільні проекти включають обмін досвідом, залучення міжнародних ресурсів для реставрації та оцифрування документів, а також розробку сучасних стандартів і технологій архівування. Співпраця з провідними світовими організаціями, зокрема ЮНЕСКО, Міжнародною

радою архівів (ICA), Європейським Союзом та ін., сприяє інтеграції України в глобальну архівну спільноту і створенню умов для збереження національної спадщини в умовах цифрової епохи.

Розвиток міжнародної співпраці у збереженні архівної культурної спадщини України є важливим стратегічним завданням, що потребує комплексного підходу та довгострокового планування. За словами Л. Ковальської, одним з основних напрямів є інтеграція українських архівів у міжнародні інформаційні системи та бази даних, що дозволяє підвищити видимість архівних колекцій України на глобальній арені та полегшити їх доступність для міжнародної аудиторії.

Іншим важливим напрямом є розвиток співпраці в галузі оцифрування архівних документів, що включає обмін досвідом і технологіями, а також реалізацію спільних проєктів щодо оцифрування архівів міжнародного значення. Вивчення передових світових практик, розробка рекомендацій для впровадження інноваційних методів збереження документів та вирішення проблем, пов'язаних із реституцією культурних цінностей, мають стати завданням міжнародних експертних груп. Українська сторона також прагне залучити своїх архівістів до таких спільнот, щоб отримати новий досвід і заявити про себе на міжнародній арені в цій сфері [42, с. 43].

Завдяки цілеспрямованій і наполегливій роботі науковців розробляються та впроваджуються проєкти й програми, що стали теоретичною й методичною основою для процесу виявлення та повернення архівної україніки, а також сприяли формуванню цього напрямку як окремої галузі наукових досліджень. Робота над архівною українікою продовжується, а функціонування архіву зарубіжної україніки демонструє новий етап у розвитку архівної справи в Україні, визначає сучасні пріоритети державної політики щодо архівної спадщини як важливої документальної складової національної історії [41, с. 158].

Організація міжнародних навчальних програм, стажувань та майстеркласів за участю провідних світових експертів є важливим аспектом

реалізації міжнародної співпраці у підготовці фахівців з консервації та реставрації архівних документів. Цей напрямок враховує сучасні технологічні досягнення та інновації у галузі архівної справи, а також покращення доступу до архівної інформації [29, с. 24].

Особливу увагу слід приділити пріоритетному напрямку співпраці – створенню міжнародних фондів для фінансування проєктів зі збереження архівної культурної спадщини. Такі фонди сприяють розвитку грантових програм, які підтримують галузь, забезпечують фінансову допомогу або надають матеріально-технічну підтримку для консервації та реставрації документів, розробки сучасних систем зберігання та проведення досліджень у сфері збереження культурної спадщини [26, с. 75].

Напрямок розвитку системи міжнародної безпеки архівних документів та інформації передбачає обмін досвідом у створенні систем фізичної та інформаційної безпеки архівів, розробку спільних планів дій на випадок надзвичайних ситуацій, а також створення міжнародних систем для резервного копіювання важливих документів [39, с. 18].

У процесі диджиталізації суспільного та культурного життя країни, а також розвитку електронного документообігу, стає актуальним питання створення та використання електронних архівів. Колективна робота учасників міжнародної співпраці в цій сфері включає розробку спільних стандартів для створення та зберігання електронних документів, обмін досвідом в управлінні електронними архівами та створення міжнародних платформ для довгострокового зберігання електронних даних. Крім того, важливим є розвиток міжнародного співробітництва у використанні штучного інтелекту та машинного навчання для роботи з архівними документами, що передбачає розробку алгоритмів для автоматичного розпізнавання та класифікації документів, а також створення систем інтелектуального пошуку в архівних базах даних. Також важливою складовою є популяризація архівної культурної спадщини та встановлення тісної комунікації з сучасними користувачами, що включає розвиток спільних міжнародних проєктів, як-от виставки архівних

документів, створення освітніх програм для школярів і студентів, розробку інноваційних методів представлення архівних матеріалів широкій аудиторії та багато іншого [4, с. 18].

На нашу думку, електронні виставки відіграють важливу роль у популяризації архівної спадщини, оскільки такі виставки дозволяють зробити архівні матеріали доступними для широкої аудиторії незалежно від географічного розташування. Завдяки цифровим технологіям користувачі можуть ознайомитися з рідкісними та цінними документами не виходячи з дому. Такі виставки сприяють збереженню культурної спадщини, оскільки дозволяють створити її цифрові копії, що забезпечує її збереження для майбутніх поколінь. Електронні виставки також стимулюють інтерес до історії та культури, залучають нові покоління до вивчення архівних матеріалів. Електронні виставки є важливим інструментом для розвитку міжнародної співпраці, оскільки забезпечують доступ до архівних колекцій різних країн і культур.

Ще однією функцією електронних виставок є також і задоволення інформаційних потреб суспільства. Для ефективного визначення шляхів і засобів доставки архівної інформації до споживача використовуються різні класифікаційні ознаки потреб (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Класифікація потреб споживачів архівної інформації [28, с. 63]

№	Тип класифікації	Опис/Орієнтація
1	Предметно-тематична	Найбільш поширена; класифікація за тематикою документів
2	Галузева	Орієнтована на потреби в інформації про господарську, громадську чи культурну діяльність
3	Адресна	Враховує потреби, що залежать від фондоутворювача
4	Географічна	Орієнтована на інформацію, пов'язану з певними регіонами
5	Історична	Зосереджена на потребах, пов'язаних із конкретними історичними періодами
6	За очікуваними ефектами	Управлінський Технічно-економічний Соціально-правовий Естетичний Стратегічний Науково-історичний

Ці класифікаційні ознаки дозволяють визначити, що, наприклад, для генеалогічних досліджень найчастіше звертаються до державних історичних архівів Києва та Львова, де зберігається найбільша унікальна джерельна база. Потреби в архівній інформації виникають через бажання користувачів, і тому класифікації враховують не тільки ці потреби, але й типи споживачів. Оскільки не існує єдиної загальноприйнятої класифікації користувачів архівної інформації, різні архівні установи використовують власні схеми, що ускладнює узагальнення та порівняння даних. Більшість науковців пропонують базувати класифікацію на сфері діяльності споживача, розрізняють такі сфери, як виробництво, управління, підготовка кадрів, навчання, проектування та творча діяльність. Другий рівень класифікації запроваджує поділ за спеціалізацією, освітою, фахом тощо [28, с. 63].

Важливими ознаками, які варто враховувати при класифікації користувачів архівної інформації, є наявність у них наукових праць, вчених звань, наукових ступенів, кваліфікація, а також регіональна та професійна приналежність. Така класифікація допомагає визначити, яка саме інформація може бути корисною для конкретного користувача, оскільки архівну інформацію використовують у різних сферах діяльності. Для вивчення потреб користувачів архівної інформації спеціалісти можуть застосовувати методи анкетування, інтерв'ю та інші способи дослідження. Для кращої організації роботи архіву з урахуванням потреб споживачів документи поділяються на чотири групи. Перша група містить документи, що стосуються характеру потреб в архівній інформації, друга – нормативно-правові акти, наприклад, укази Президента України, закони та угоди. Третя група включає наукові дослідження та історичні розвідки, а четверта – результати соціологічних досліджень та анкетувань. Потреби користувачів у архівній інформації зазвичай мають індивідуальний характер і виникають, коли перед користувачем стоїть конкретне завдання, для вирішення якого потрібно отримати нові знання з певної теми. Отримання необхідної інформації

призводить до потреби в нових даних, тому повністю задовольнити потреби користувача в архівній інформації майже неможливо [22, с. 133].

У сучасних умовах інформатизації одним з головних напрямків діяльності архівів як соціально-комунікаційних структур є забезпечення оперативного та повного задоволення потреб суспільства у ретроспективній документній інформації через надання різноманітних інформаційних послуг та продуктів. Архіви надають ці послуги на основі «інформаційного ресурсу», який у відповідності до Закону України «Про Національну програму інформатизації» визначається як «сукупність документів в інформаційних системах (бібліотеках, архівах, банках даних тощо)» [44]. Для архівів України інформаційним ресурсом є Національний архівний фонд – важлива частина соціальної пам'яті, культурної та національної ідентичності українського народу в світовому контексті. Національний архівний фонд включає архівні документи, що зберігаються в Україні або можуть бути передані Україні згідно з міжнародними угодами, і які відображають історію духовного та матеріального життя українського народу та інших народів, мають культурну цінність, є надбанням нації, були визнані експертами та зареєстровані відповідно до законодавства [27, с. 33].

В епоху інформатизації архівної справи в Україні важливим інструментом є архівні виставки, що активно проводяться онлайн через Інтернет. Ці виставки виконують важливу роль у PR-стратегіях архівів, сприяють взаємодії з різними аудиторіями: зовнішньою, внутрішньою та міжсистемною. В цьому контексті архіви повинні активно використовувати сучасні технології інформаційного менеджменту та маркетингу. На офіційному вебсайті Держкомархіву України постійно доступні онлайн-документальні виставки, що охоплюють різноманітні теми – від автографів української історії до подій Другої світової війни та інших значущих етапів минулого. Для зручності користувачів на сайті створено тематичний покажчик виставок та окремих розділів [36, с. 55].

Електронні виставки архівних документів забезпечують задоволення архівних потреб користувачів, оскільки дозволяють отримати доступ до рідкісних та унікальних документів, що зберігаються в архівах, без необхідності фізичної присутності в установі. Електронні виставки пропонують інтерактивні та зручні платформи для перегляду архівних матеріалів, що дозволяє користувачам ефективно досліджувати історичні документи з будь-якої точки світу. Електронні виставки також сприяють популяризації архівної спадщини, залучають широку аудиторію: від науковців до любителів історії, та дають змогу задовольняти специфічні інформаційні потреби, зокрема, генеалогічні чи науково-дослідницькі запити. Крім того, електронні виставки сприяють збереженню культурної спадщини, оскільки надають можливість оцифрування і довготривалого зберігання документів у цифровому форматі, що дозволяє забезпечити сталий доступ до інформації, що може бути важливою для різних користувачів у майбутньому [24, с. 23].

Не менш важливою функцією у сучасних умовах є також і забезпечення підтримки процесів цифровізації архівних фондів. Оскільки велика кількість інформації переводиться в цифровий формат, важливо на етапі оцифрування здійснити відбір пріоритетних матеріалів. Архіви оцифровують документи відповідно до власних планів, враховують кадрові та технічні можливості. Спочатку оцифровуються особливо цінні та унікальні документи, а також матеріали з високим попитом для їх подальшого збереження. Серед переваг створення цифрових копій документів можна виділити: зменшення зносу оригіналів, організацію онлайн-доступу до архівних матеріалів, створення електронної інформаційно-пошукової системи для полегшення доступу користувачів до інформації, швидкість копіювання без втрати якості, а також можливість тривалого зберігання та багаторазового використання документів [24, с. 23].

Широке впровадження цифрових технологій та процесів оцифрування в архівній, музейній і бібліотечній сферах має суттєве значення та відкриває низку переваг. По-перше, цей процес сприяє збереженню та охороні

культурної спадщини – документи, архівні матеріали й реліквії в цифровому форматі стають доступними онлайн, що мінімізує ризики їх фізичного знищення, втрати чи зносу з часом, що забезпечує збереження важливої історичної інформації для прийдешніх поколінь. По-друге, цифровий формат забезпечує зручний доступ до інформації з будь-якого куточка світу за наявності інтернету, що дозволяє швидко знаходити, переглядати та використовувати матеріали без необхідності фізичного відвідування установ. Крім того, цифровізація архівних фондів сприяє поширенню знань і підтримці освітніх процесів [52, с. 51].

Цей процес має і ряд недоліків, серед яких варто відзначити такі: негативний вплив світла та температури, особливо при використанні неналежного обладнання, а також постійні зміни технічної та програмної бази не лише в Україні, а й у світі, що може призводити до необхідності заміни обладнання, носіїв інформації та перезапису даних. Основними проблемами, які виникають під час оцифрування документів, є вибір оптимального методу, обробка цифрових даних, запис їх на носії, а також забезпечення збереження, захисту та ефективного спільного використання оцифрованої інформації [58, с. 80].

Як свідчить практика, у процесі сканування документи можуть зазнавати пошкоджень, тому особливу увагу необхідно приділяти вибору обладнання та підготовці матеріалів до оцифрування. Важливо використовувати спеціалізовану техніку, розроблену для архівної сфери, яка забезпечує мінімальний вплив на оригінали та дозволяє створювати копії високої якості. Перевагу слід надавати сучасному копіювально-розмножувальному обладнанню, яке має відповідні технічні характеристики та забезпечується належним сервісним обслуговуванням [33, с. 15].

Однією з головних проблем під час сканування є вплив ультрафіолетового випромінювання. Щоб зменшити його шкідливу дію, застосовують електролюмінесцентні або флуоресцентні лампи зі

спеціальними фільтрами, а також використовують світлодіодне чи волоконно-оптичне освітлення [58, с. 81].

Нагальною проблемою у процесі цифровізації матеріалів залишається питання їх надійного зберігання та забезпечення доступу. Перспективним рішенням є використання сучасних Інтернет-технологій, зокрема хмарних сервісів, які можуть функціонувати як платформи для збереження й захисту даних. Хмарні сервіси – це тип інформаційних технологій, що надаються через мережу Інтернет або локальну мережу з оплатою за фактом користування. Якщо регулярно проводити контрольні й профілактичні заходи, цифрові копії можуть зберігатися необмежено довго, що забезпечує збереження автентичних історичних джерел для майбутніх поколінь. Система зберігання цифрових даних має бути не лише безпечною й цілісною, але й зручно структурованою. Для побудови такої структури доцільно використовувати ієрархію папок, яка логічно поєднує основні елементи системи. Організація архівного цифрового фонду повинна бути інтуїтивно зрозумілою та легкою у використанні [40, с. 218].

Електронна виставка архівних документів є важливим етапом у процесі цифровізації архівних фондів, адже потребує створення якісних цифрових копій для представлення у мережі Інтернет. Електронна виставка стимулює архівні установи до активного оцифрування найбільш цінних та запитуваних документів. Такий формат сприяє збереженню оригіналів, зменшує необхідність у їхньому фізичному використанні. Електронна виставка також забезпечує відкритий доступ до архівних матеріалів широкому колу користувачів незалежно від їхнього місцезнаходження. Крім того, електронна виставка сприяє популяризації архівної спадщини та підвищує інтерес громадськості до історичних джерел. А тому такі виставки не лише модернізують архівну справу, а й інтегрують її у цифровий інформаційний простір.

Можна підсумувати, що електронні виставки архівних документів мають високу інформаційну цінність, оскільки забезпечують доступ до

унікальних джерел історичної пам'яті у зручному та доступному форматі. Електронні виставки виконують важливі функції інформування, просвітництва, збереження та популяризації архівних фондів. Завдяки таким виставкам розширюється коло користувачів, зокрема серед молоді та дослідників, які можуть дистанційно працювати з документами. Електронні виставки також сприяють формуванню національної ідентичності та підвищують зацікавленість громадськості до архівної справи. Крім того, електронні виставки стимулюють розвиток цифрової інфраструктури архівів та впровадження інноваційних технологій. У результаті електронні виставки стають важливим інструментом сучасної інформаційної політики в архівній галузі.

1.3 Етапи створення електронних виставок

Створення електронних виставок архівних документів є складним процесом, що поєднує архівознавчі, інформаційні та дизайнерські підходи. Така діяльність потребує ретельної підготовки, відбору матеріалів, їх оцифрування та представлення у зручному для сприйняття форматі. А тому варто більш детально розглянути основні етапи цього процесу, які забезпечують ефективну візуалізацію та доступність архівної інформації для широкої аудиторії.

На етапі відбору архівних документів для електронної виставки визначальними є такі критерії, як історична цінність, унікальність матеріалів, їх актуальність та потенційний суспільний інтерес. Перевага надається документам, які можуть найповніше й наочно розкрити обрану тему виставки. Обов'язковою умовою є дотримання принципів достовірності та автентичності представлених матеріалів. До процесу відбору активно залучаються фахівці-архівісти, історики, науковці, які мають навички експертного розуміння значення джерел [25].

Опис та наукова обробка матеріалів є важливою частиною підготовки електронної виставки. Для кожного документа створюються анотації, довідки та пояснювальні тексти, що допомагають користувачам краще зрозуміти сутність і значення представлених матеріалів. Також складається супровідна інформація, яка пояснює історичну важливість кожного архівного джерела.

Архівне описування – це процес створення та організації вторинної архівної інформації, що здійснюється через аналітичне і синтетичне опрацювання первинних архівних даних та додаткових відомостей, отриманих з інших джерел про документи [25].

Описи відіграють ключову роль у забезпеченні доступу до архівних документів, мають значне евристичне навантаження. Тому вміння правильно описувати архівні документи та складати архівні довідники є важливим професійним обов'язком архівістів і є показником їхньої фахової компетенції. Архівний опис – це довідник, що розкриває склад і зміст одиниць зберігання, забезпечує їх систематизацію в фонді та здійснює облік. Він є основою для створення інших архівних довідників, як-от путівники, каталоги та покажчики. Як обліковий документ, опис надає повну інформацію про склад і зміст документального комплексу (фонду, його частини або колекції). Опис виконує кілька функцій: інформаційно-пошукову (розкриває склад і зміст документів), облікову (забезпечує облік справ) і організаційну (закріплює систематизацію справ). Інформаційно-пошукова функція опису реалізується через правильне формулювання заголовків справ, які відображають їх вид та зміст [50, с. 46].

Міжнародний досвід стандартизації архівного описування та проблеми впровадження міжнародних дескриптивних стандартів у вітчизняну практику неодноразово ставали предметом наукових досліджень вітчизняних учених. У результаті цих досліджень принципи архівного описування архівних документів знайшли своє відображення в дескриптивних стандартах. Серед основних стандартів, що регулюють архівне описування, є Міжнародний стандарт архівного описування ISAD(G) та Міжнародний стандарт архівних

авторитетних записів для інституцій, приватних осіб і родин ISAAR(CPF). Ці стандарти мають на меті:

1. Сприяти синхронізації практичних методів в архівних установах, що значно полегшує для користувачів проведення досліджень, особливо в умовах необхідності міжархівного пошуку в умовах розмаїття систем описування.

2. Стати необхідним інструментом для робочих процесів в електронних мережах, де інформація є спільним ресурсом або об'єктом обміну між розподіленими комп'ютерами чи різними робочими місцями [37, с. 7].

Оцифрування архівних матеріалів включає важливі технічні аспекти, зокрема сканування документів у високій якості та в прийнятних форматах для подальшого використання в електронних виставках. Важливо, щоб формат збереження був сумісний з різними цифровими платформами, а якість оцифрованих матеріалів відповідала вимогам до чіткості та розбірливості. Окрім того, потрібно уникати пошкоджень оригіналів під час обробки, зберігати їх цілісність і оригінальність для можливого майбутнього використання. Використання оригіналів є вкрай важливим для забезпечення їх довготривалої збереженості і наукової цінності.

Оцифрування – це процес переведення об'єкта в цифровий формат за допомогою спеціального обладнання (сканерів, цифрових камер тощо), при якому дані документа перетворюються на дискретні цифрові сигнали. Таким чином, традиційна форма документа змінюється на цифрову (комп'ютерну), і інформація зберігається у вигляді електронного файлу (файлів), що можуть бути записані на електронні носії [43].

Голова Укрдержархіву А. Хромов підкреслює, що оцифрування є ключовим інструментом для збереження архівної інформації: «Нас чекає велика робота, але ми рухаємося дуже швидко, і темпи оцифрування за останні кілька років значно зросли. Під час війни це є гарантією збереження архівних даних у цифровому форматі. Війна несе величезні ризики не лише для

людських життів, але й для збереження культурної спадщини, зокрема архівів» [3].

Як зазначає Ю. Б. Цирульнев, процес сканування документів повинен відповідати таким вимогам:

1. Використання сканерів, оснащених механізмами, що запобігають пошкодженню оригіналів під час сканування.

2. Застосування спеціалізованого програмного забезпечення, яке забезпечує високу якість і швидкість сканування без ліцензійних обмежень для комерційного використання. Ліцензійні угоди для стандартного програмного забезпечення, яке постачається зі сканерами (End User Licensed Agreement – EULA), зазвичай забороняють його використання в комерційних проектах чи в інтересах третіх осіб.

3. Сканування з розподільчою здатністю не менше 300 ppi та динамічним діапазоном, наближеним до $D=4$ (для забезпечення розпізнавання тексту за допомогою OCR та/або якісного друку в масштабі 1:1). Глибина кольору повинна бути не менше 8 bit для відтінків сірого та 24 bit для кольорових документів. Сканування паперових документів не дозволяє здійснювати їх читання, редагування чи аналіз електронними засобами як текст, а також не забезпечує можливості пошуку окремих фрагментів тексту. Результатом сканування є електронні файли, що містять графічну копію паперового документа у вигляді зображення [56, с. 122].

Оцифрування архівних і бібліотечних фондів є складним і витратним процесом з технологічної та інтелектуальної точок зору, що потребує спеціалізованих знань, професійного обладнання, особливих підходів і значного досвіду. Використання спеціалізованого високопродуктивного обладнання для оцифрування архівних документів є ключовим для ефективного управління інформацією, а також для забезпечення збереження документів та доступу до унікальних архівних колекцій [31, с. 100].

Створення електронного інтерфейсу виставки є важливим етапом для забезпечення зручного доступу до архівних матеріалів. Дизайн інтерфейсу

має бути інтуїтивно зрозумілим, а структура повинна дозволяти швидко знайти потрібну інформацію. Якісно розроблені віртуальні виставки є важливим доповненням до традиційних фізичних виставок, надаючи можливість для відкриття, навчання та інших варіантів взаємодії, яких не можуть забезпечити лише фізичні експозиції. Користувачі можуть бути залучені до процесу і навіть сприяти постійному оновленню виставки [32, с. 52].

Використання виставки має бути зручним та інтуїтивно зрозумілим. Структура розташування документів не обов'язково повинна відповідати традиційним вимогам організації матеріалів, що використовуються для фізичних виставок. Документи можуть бути впорядковані не лише за тематичними розділами, а й за алфавітним порядком, хронологією чи іншими критеріями, що значно полегшує процес організації виставки [34].

Важливими факторами є також зручна навігація та використання адаптивних елементів, щоб користувач міг комфортно переглядати виставку як на комп'ютері, так і на мобільних пристроях. Вибір платформи або вебсайту для розміщення виставки має враховувати технічні можливості для забезпечення високої якості відображення документів, безпеки даних і зручності для користувачів. Вибрана платформа повинна підтримувати інтерактивність та можливість додавання різних мультимедійних елементів для збагачення виставки. Зокрема, серед платформ для створення електронних виставок можна виокремити наступні види ресурсів (рис. 1.2).

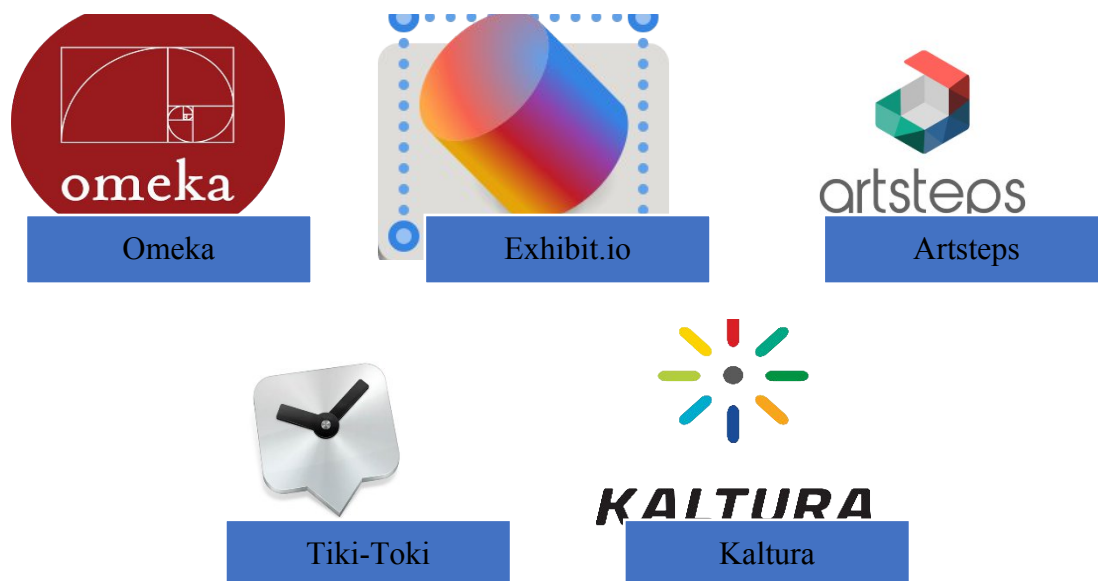

Рисунок 1.2 – Платформи для створення електронних виставок

Публікація електронної виставки на офіційних ресурсах є важливим етапом, що забезпечує її доступність для широкої аудиторії. Виставки можуть бути розміщені на сайтах архівних установ, музеїв чи бібліотек, а також на спеціалізованих платформах для цифрових виставок. Інформаційне супроводження включає підготовку анонсів і пресрелізів, які поширюються через медіа та соціальні мережі, що дозволяє залучити більше користувачів. Соціальні мережі Facebook, Instagram або Twitter також є ефективним каналом для анонсування подій та популяризації виставки серед різних цільових груп. Важливо, щоб анонси були зрозумілими та привабливими для потенційних відвідувачів, підкреслювали ключові моменти та новизну представлених матеріалів [2, с. 133].

При підготовці документів для публікації в Інтернеті слід дотримуватись кількох принципів (рис. 1.3).

Рисунок 1.3 – Принципи публікації документів в Інтернеті [2, с. 133]

За умови повної доступності офіційних документів суспільство має можливість здійснювати глибокий критичний аналіз існуючих соціальних проблем, що може стимулювати державну систему до підвищення гнучкості та впровадження інновацій. Однак організаційно-технологічні труднощі щодо інтелектуального і фізичного доступу значною мірою залежать від реальних фінансових та кадрових ресурсів, доступних для державної архівної служби [57, с. 40].

Зворотний зв'язок з користувачами є важливою частиною взаємодії з відвідувачами електронних виставок. Для цього можуть використовуватися різні форми, наприклад, анкети, опитування, коментарі або спеціалізовані форми на вебсайті виставки. Організація зворотнього зв'язку дає змогу отримати цінні відгуки, що допомагають вдосконалювати виставку. Оновлення виставки з часом можливе завдяки доповненню новими документами або матеріалами, що додають актуальності та розширюють тематику. Така можливість дозволяє не лише покращити контент, а й забезпечити постійне вдосконалення інтерфейсу та функціоналу сайту.

Сучасні інтернет-технології стали основою для розвитку нових форм комунікації та цифрових інструментів для взаємодії у соціальному просторі, зокрема між архівами, які є носіями соціальної пам'яті, та користувачами ретроспективної інформації. Наявність зворотного зв'язку в інтернет-комунікації є важливим елементом для побудови ефективного двостороннього діалогу між архівними установами та громадянами, що дає змогу користувачам ділитися своїми думками, проблемами та досвідом, що стосуються архівної діяльності. Завдяки інтернет-комунікаціям архіви мають можливість для активної взаємодії з користувачами, що сприяє саморекламі, формуванню позитивного іміджу серед інтернет-спільноти та залученню нових донорів. Такий ефект досягається завдяки унікальному контенту, що публікується на архівних онлайн-платформах [8, с. 140].

Отже, у процесі створення електронних виставок архівних документів важливо послідовно організувати всі етапи цього процесу, зокрема обрати тему, яка повинна бути актуальною і цікавою для широкого кола користувачів. Наступним кроком є ретельний відбір архівних матеріалів, що відповідають обраній темі, з подальшою їх науковою обробкою і створенням супровідних текстів. Оцифрування документів дозволяє зберегти архівні матеріали у форматі онлайн, що сприяє не лише збереженню, а й доступності матеріалів. Після цього створюється зручний інтерфейс для виставки, який забезпечує зручну навігацію для користувачів. Завершальним етапом є публікація виставки на онлайн-платформах та забезпечення доступу для широкого кола користувачів, що сприяє популяризації архівних матеріалів та збереженню історичної пам'яті.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ВИСТАВОК В ДЕРЖАВНОМУ АРХІВІ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

2.1 Загальна характеристика структури та діяльності Державного архіву Івано-Франківської області

Державний архів Івано-Франківської області [21] є важливою складовою архівної системи України, що займається зберіганням, обробкою та використанням документальних пам'яток, які репрезентують історію, культуру та соціально-економічний розвиток регіону. Архів виконує функції збереження документів, які мають значну історичну, культурну та правову цінність. Вивчення діяльності архіву дозволяє зрозуміти роль та важливість архівних установ у вимірі збереження національної пам'яті та забезпечення доступу до історичних джерел.

Державний архів Івано-Франківської області знаходиться у місті Івано-Франківськ за адресою вулиця Гетьмана Сагайдачного, 42А (див. рис. 2.1).

Рисунок 2.1 – Державний архів Івано-Франківської області

Державний архів Івано-Франківської області – це головна установа, що займається збереженням, обліком та наданням доступу до документів, які відображають історичний, соціально-економічний та культурний розвиток регіону. Архів містить унікальні матеріали, що охоплюють періоди від часів Австро-Угорщини, Польщі, Радянського Союзу до сучасної незалежної

України. Фонд архіву налічує тисячі справ, серед яких метричні книги, документи місцевих органів влади, підприємств, установ і громадських організацій. Установа відіграє важливу роль у збереженні історичної пам'яті, а також надає послуги дослідникам, генеалогам та всім охочим ознайомитися з архівними матеріалами.

Відділами Державного архіву є:

- Відділ організаційно-аналітичної та режимно-секретної роботи;
- Відділ використання інформації документів;
- Відділ звернень громадян, діловодного забезпечення та контролю;
- Відділ формування Національного архівного фонду та діловодства;
- Відділ забезпечення збереженості документів, обліку та довідкового апарату;
- Відділ бухгалтерського обліку;
- Відділ науково-технічного опрацювання документів;
- Сектор господарського обслуговування;
- Сектор реставрації документів [51].

Організаційна структура Державного архіву визначає взаємозв'язок між керівництвом, структурними підрозділами та працівниками, які забезпечують виконання основних функцій архівної установи. Така структура спрямована на управління процесами зберігання, обліку, використання документів Національного архівного фонду, а також належну організацію кадрової, фінансової, аналітичної, господарської та режимно-секретної роботи (див. рис. 2.2).

Рисунок 2.2 ¾ Структура Державного архіву Івано-Франківської області

Нормативно правовою базою здійснення інформаційної діяльності архіву є:

- Закон України «Про Національний архівний фонд та архівні установи»;
- Правила роботи архівних установ України;
- Положення про Державний архів Івано-Франківської області;
- Правила внутрішнього службового розпорядку;
- Наказ Державного архіву області № 27 «Про внесення змін до цін на роботи (послуги) із забезпечення збереженості, науково-технічного опрацювання документів на підприємствах, в установах, організаціях та у сфері використання архівних документів, що виконуються Державним архівом Івано-Франківської області на договірних засадах»;
- Наказ Державного архіву області № 78 «Про затвердження цін на роботи (послуги) із забезпечення збереженості, науково-технічного

опрацювання документів на підприємствах, в установах, організаціях та у сфері використання архівних документів, що виконуються Державним архівом Івано-Франківської області на договірних засадах»;

- Закон України «Про державну службу. Дисциплінарна відповідальність державного службовця»;
- Роз'яснення щодо порядку приймання на зберігання та фондування документів профспілкових організацій;
- Наказ №24 від 22.03.2021 «Про відновлення проєкту «Український мартиролог ХХ ст.»»;
- Проведення перевірок стану архівної справи в архівних установах районних державних адміністрацій та міських рад Івано-Франківської області [38].

Досліджуючи характеристику діяльності Державного архіву Івано-Франківської області тощо, варто також і розглянути особливості взаємодії підрозділів архіву.

Відділ організаційно-аналітичної та режимно-секретної роботи [15]. Відповідно до розпорядження облдержадміністрації від 08.08.2012 р. № 553 «Про затвердження структури державного архіву області» та наказу Держархіву області № 65 від 25 вересня 2012 р. «Про введення в дію структури державного архіву області» був створений окремий відділ організаційно-аналітичної та режимно-секретної роботи. До складу відділу входить режимно-секретна, юридична і служба персоналу.

Відділ використання інформації документів [7] спрямований на задоволення інформаційних потреб юридичних та фізичних осіб. Основні напрямки роботи відділу:

- виконання запитів фізичних і юридичних осіб;
- обслуговування користувачів у читальному залі архіву;
- висвітлення документів і матеріалів ДАІФО у засобах масової інформації (публікації, виставки, участь у роботі семінарів, конференцій та ін.);

- виконання завдань Держкомархіву з питань виявлення тематичних блоків документів та ін.

Основні завдання відділу звернень громадян, діловодного забезпечення та контролю [13]:

- прийом, реєстрація та розгляд звернень громадян відповідно до чинного законодавства;
- організація діловодства та ведення документообігу у Державному архіві;
- контроль за виконанням службових документів і рішень керівництва;
- надання консультацій громадянам щодо порядку звернення та отримання архівної інформації;
- забезпечення належного зберігання і оперативного пошуку документів у межах компетенції відділу;
- взаємодія з іншими структурними підрозділами архіву для ефективного виконання завдань;
- підготовка статистичних і аналітичних матеріалів щодо розгляду звернень громадян.

Відділ формування Національного архівного фонду та діловодства [16]. Основними завданнями відділу є:

- організація роботи пов'язаної з вилученням або віднесенням профільних документів до Національного архівного фонду документів незалежно від місця зберігання та форми власності на них;
- здійснення контролю за діяльністю архівних підрозділів і служб діловодства органів державної влади, підприємств, установ, організації усіх форм власності, забезпечення дотримання законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи;
- визначення джерел комплектування державного архіву області документами НАФ та забезпечення його комплектування профільними документами: управлінською документацією, кіно- фото-, фоно-,

відеодокументами, документами особового походження та документами громадських організацій;

- складання нормативно-правових документів, паспортів архівних підрозділів та ін.;

- вивчення і впровадження передового досвіду з профільних напрямків діяльності.

Відділ забезпечення збереженості документів, обліку та довідкового апарату [12] його основною роботою є зберігання документів. Без виконання даної функції неможливими є вдале їх використання та й загалом збереження всієї культурної спадщини для майбутніх поколінь. Всі документи архіву поділено на дві групи: фонди періоду до 1939 року і після 1939 року. Крім документів на паперовій основі зберігаються також фоно- та фотодокументи.

Відділ відповідно покладених завдань здійснює адміністративну роботу:

- розробляє проекти розділів планів розвитку архівної справи з питань зберігання, обліку та фізичної схоронності документів Національного архівного фонду, складання звіту про виконання цих планів;

- готує матеріали з профільних питань для розгляду на засіданнях колегії, ЕПК та Науково-методичної ради.

Відділ також здійснює приймання, облік документів та забезпечення збереженості.

Відділ бухгалтерського обліку [11] його основною роботою є: ведення бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності держархіву області та складення звітності; відображення у документах достовірної та у повному обсязі інформації про господарські операції і результати діяльності, необхідної для оперативного управління бюджетними призначеннями (асигнуваннями) та фінансовими і матеріальними (нематеріальними) ресурсами; забезпечення дотримання бюджетного законодавства при взятті бюджетних зобов'язань, своєчасного подання на реєстрацію таких зобов'язань, здійснення платежів відповідно до взятих бюджетних зобов'язань, достовірного та у повному обсязі відображення операцій у

бухгалтерському обліку та звітності; забезпечення контролю за наявністю і рухом майна, використанням фінансових і матеріальних (нематеріальних) ресурсів відповідно до затверджених нормативів і кошторисів.

Відділ науково-технічного опрацювання документів [14] відповідає за науково-методичну роботу в галузі архівознавства, документознавства та археографії. Його основні завдання включають впровадження досягнень науки, техніки та передового досвіду в практику діяльності архівних установ.

Сектор господарського обслуговування [47] здійснює матеріально-технічне та господарське забезпечення діяльності архіву; забезпечує заходи щодо утримання в належному санітарно-гігієнічному та протилежному стані приміщень архіву та прилеглої території; проводить обстеження будівлі, приміщень та комунікативних систем архіву з метою визначення їх технічного стану та необхідності ремонту; організовує ремонтні роботи і обслуговування устаткування та обладнання архіву.

Сектор реставрації документів [48] здійснює ремонт і реставрацію документів.

Основна робота реставрації до початку 1990-х років полягала у оформленні й підшивці справ фондів. За час плідної роботи реставраторів були в основному відреставровані й підшиті найважливіші фонди архіву, які найчастіше замовляють відвідувачі читального залу. На сьогоднішній день, в основному реставрований і бібліотечний фонд, який користується найбільшою популярністю, а саме видання з історії, освіти, преса періоду до 1939 р.. Щорічно проводиться й підшивка нових періодичних видань, які надходять в архів.

Після впорядкування документів в установах, які проводить відділ формування Національного архівного фонду та діловодства, до роботи приступають працівники реставрації. Ними проводиться підпис сформованих справ, нумерація і проставлення архівних штампів. Причому заголовки на справах підписуються виключно пером і тушшю. Тому оправлення та підшивка документів є однією з основних функцій сектору реставрації.

Важливим для теми кваліфікаційної роботи є також і розгляд історії та сучасного стану документування в установі. Документування – це створення документа з використанням різних методів, способів і засобів фіксування інформації на матеріальному носії.

Метод документування – це засіб або сукупність засобів фіксування інформації на матеріальному носії за допомогою знаків.

Спосіб документування – це дія, сукупність дій, які застосовуються для запису інформації на матеріальному носії. Це може бути фотохімічний, електромагнітний, механічний, ручний спосіб реформування.

Спосіб документування – це предмет або сукупність пристосувань, які використовують для створення документа.

Державний архів Івано-Франківської області (ДАІФО) здійснює документування інформації відповідно до державних стандартів та нормативних актів України, забезпечує збереження та доступність архівних матеріалів. Архів приймає на зберігання документи від державних установ, організацій та приватних осіб, здійснює їх науково-технічне опрацювання, що включає експертизу цінності документів, їх систематизацію та опис, що сприяє ефективному пошуку інформації.

Важливим напрямом діяльності є забезпечення доступу до архівних матеріалів. Громадяни можуть ознайомлюватися з документами у читальних залах або через онлайн-ресурси. На офіційному сайті архіву розміщені електронні версії періодичних видань, особливо цінних документів та фотоматеріалів.

ДАІФО також виконує запити громадян, зокрема тематичні, біографічні та генеалогічні, надає відповідні довідки та копії документів, що сприяє дослідженню історії родин, населених пунктів та подій регіону.

Архів активно співпрацює з науковими та культурними установами, укладає меморандуми про співпрацю, що дозволяє реалізовувати спільні дослідницькі проекти та обмінюватися інформацією. На базі архіву проходять практику студенти спеціальностей, пов'язаних із документознавством та

інформаційною діяльністю. Це сприяє підготовці кваліфікованих фахівців у сфері архівної справи та збереження історичної спадщини.

Завдяки впровадженню сучасних технологій та дотриманню професійних стандартів, ДАІФО забезпечує ефективне документування, збереження та доступність історичних і культурних матеріалів Івано-Франківської області.

Державний архів Івано-Франківської області (ДАІФО) є важливою складовою Національного архівного фонду України, що зберігає документи з історії західноукраїнських земель, які в різні періоди входили до складу різних держав. Архів було створено в 1939 році на базі Архівного відділу УНКВС у Станіславській області, і відтоді він пережив численні реорганізації та зміни підпорядкування. Під час Другої світової війни частина фондів була втрачена або вивезена. У повоєнний час архівісти активно відновлювали та систематизували документи.

Сучасний стан документного забезпечення ДАІФО відзначається активною цифровізацією архівних матеріалів, удосконаленням обліку документів та покращенням умов їх зберігання. Архів переїхав у нове приміщення, оснащене сучасними архівосховищами та стелажми, що забезпечують збереження документів. Значна увага приділяється створенню електронних копій історичних матеріалів для доступу дослідників. В архіві впроваджено сучасні інформаційні системи, що дозволяють ефективніше управляти документами та забезпечувати їх використання.

Усі документи архіву поділено на дві великі групи: фонди періоду до 1939 р. та після 1939 р. 579 фондів періоду до 1939 р. включають відносно невеликі групи документів часів Речі Посполитої, Першої світової війни та ЗУНР і дві основні групи документів австрійського (1772–1918) та польського (1919–1939) періодів.

Станом на 01.01.2023 в ДАІФО на зберіганні знаходилось:

– 3716 фондів, 875 007 од. зб. за 1752–2022 рр.;

- 42726 од. зб. документів з кадрових питань (особового складу) за 1900-2022 рр.;
- 44 од. зб. науково-технічної документації за 1960–1976 рр.;
- 35 048 од. зб. фотодокументів за 1945–1990, 2004, 2013–2014 рр.;
- 163 од. обл. на 85 од. зб. фонодокументів за 1947, 1960–1990, 2014 рр.;
- 13 од. обл. на 4 од. зб. відеодокументів за 2004–2014 р. [55].

Отже, Державний архів Івано-Франківської області є важливою установою, яка забезпечує зберігання, облік та використання документальної спадщини регіону. Архів виконує функції з формування Національного архівного фонду, надає доступ до архівної інформації, сприяє науковим дослідженням та збереженню історичної пам'яті. Установа володіє значною колекцією документів, що охоплюють період з XVIII століття до сьогодення, серед яких – матеріали місцевих органів влади, судів, громадських організацій, підприємств та особисті фонди. Архів активно впроваджує сучасні технології для оцифрування та електронного доступу до документів. Його діяльність спрямована на збереження культурної спадщини Прикарпаття та забезпечення прозорості й відкритості інформації. Загалом, архів виконує важливу роль у підтримці культурної ідентичності регіону та сприяє розвитку історичної науки.

2.2 Аналіз досвіду створення електронних виставок у державних архівах

Електронні виставки державних архівів стають все більш популярним засобом презентації архівних документів широкій аудиторії. Електронні виставки дозволяють поєднувати візуальність, доступність і зручність використання та водночас зберігають наукову та історичну цінність матеріалів. Порівняльна характеристика таких виставок дає змогу виявити відмінності у підходах, тематиці, структурі й технічному оформленні різних

архівних установ. Для аналізу ми обрали матеріали вебпорталу Державного архіву Львівської області, Державного архіву Волинської області та Державного архіву Київської області.

Онлайн-виставки у Державному архіві Львівської області є важливим інструментом популяризації архівних документів та історичної спадщини регіону. Завдяки цифровим технологіям відвідувачі можуть ознайомитися з унікальними матеріалами у зручний для них час. Тематика виставок охоплює різноманітні періоди та події, зокрема історію Львова, життя видатних особистостей та культурні надбання. Онлайн-формат сприяє доступності архівної інформації для широкої аудиторії, наприклад, дослідників, студентів та усіх, хто цікавиться історією. Тематика виставок Державного архіву Львівської області подана у Дод. А.

Державний архів Львівської області проводить виставки, які охоплюють широкий спектр тем, що стосуються історії України, її національної ідентичності, культурної спадщини та життєвого шляху видатних особистостей. Однією з головних тем є національна ідентичність та історичні події, наприклад, «Голодомор спогади», «Революція Гідності», «Особа Андрея Шептицького в історії України», що досліджують ключові етапи в історії країни та формування української нації. Виставки, присвячені важливим політичним подіям, включають тематичні експозиції: «Проголошення Акта Злуки Української Народної Республіки і Західноукраїнської Народної Республіки» та «30 років з Дня проголошення Незалежності України», що висвітлюють важливі кроки в національному державотворенні.

Крім того, архів популяризує культурну спадщину та внесок видатних особистостей у розвиток української культури, зокрема за допомогою організації виставок, присвячених Тарасу Шевченку, Лесі Українці, Івану Франку, Володимирі Івасюку та іншим. Зазначені експозиції підкреслюють важливість літературної та мистецької діяльності цих постатей для розвитку національної культури та піднесення національної свідомості. Виставки також вшановують видатних діячів, зокрема Степана Бандери та Євгена Коновальця,

чий життя та діяльність були визначені значними етапами боротьби за незалежність України.

Окрему увагу архів приділяє военній історії та пам'яті, зокрема завдяки створенню виставок, які розповідають про жертви Голокосту, порятунок євреїв, пам'ять про загиблих воїнів, що боролися за незалежність України, а також пам'яті воїнів, що загинули в Афганістані. Ці виставки є своєрідним нагадуванням про трагедії та героїзм, що є невід'ємною частиною історії України. Виставки «Пам'яті захисників України» та «75 років з дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні» зосереджують увагу на внеску українців у боротьбу з нацизмом, підкреслюють важливість збереження пам'яті про ці події для майбутніх поколінь.

При створенні онлайн-виставок Державний архів Львівської області активно використовує візуальні елементи, що є важливою складовою для залучення уваги та ефективного донесення інформації до глядачів. Основними елементами, які використовуються для представлення матеріалів, є світлини, ілюстрації, вірші та фотодокументи, що є частиною архівних колекцій. Зазначені елементи не лише доповнюють виставки, але й надають їм емоційного та історичного значення, що робить події, представлені в експозиціях, більш зрозумілими та запам'ятовуваними для аудиторії.

Аналізуючи використання візуальних елементів на прикладі онлайн-виставки «Революція Гідності», можна побачити, як органічно поєднуються документальні світлини, зібрані в рамках колекції. Наприклад, зображення «Перший день Євромайдану» або світлина «Ще не вороги» мають на меті показати важливі моменти протестів, передати атмосферу того часу. Світлини не тільки зафіксували ключові події, але й стали символами певних етапів Революції Гідності, демонструють дух часу та особисті переживання учасників. Візуальні елементи займають важливе місце в архівній колекції, оскільки дозволяють побудувати історичний наратив за допомогою конкретних образів.

Вірші та поетичні твори, включені до виставки, доповнюють візуальні елементи. Наприклад, вірш Петра Тимощенка «Хай пам'ятає «Запровіт» у поєднанні з ілюстрацією з книги «Говорить Майдан» поглиблює емоційне сприйняття виставки, дозволяє глядачу не тільки побачити, але й відчутти глибину переживань учасників Революції. Комбінація візуальних та літературних елементів дозволяє створити ґрунтовний наратив, який не лише інформує, але й сприяє розумінню та осмисленню історичних подій (рис. 2.3).

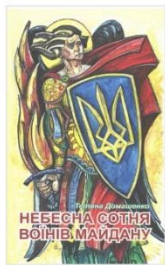

Рисунок 2.3 – Фото з виставки «Революція Гідності. Пам'ятаємо!»
Державного архіву Львівської області [46]

Розміщення виставок на офіційному сайті Державного архіву Львівської області забезпечує зручний і відкритий доступ до історичних матеріалів для всіх охочих, що дозволяє залучити широку аудиторію, наприклад, дослідників, студентів та зацікавлених громадян. Онлайн-формат сприяє популяризації архівних документів та підвищенню обізнаності про ключові події української історії. Завдяки цифровій доступності онлайн-виставок користувачі можуть ознайомитися з унікальними матеріалами незалежно від свого місцезнаходження.

Онлайн-виставки Державного архіву Волинської області [20] охоплюють низку ключових тематичних напрямків, які спрямовані на збереження історичної пам'яті, формування національної ідентичності та популяризацію культурної спадщини регіону. Одним із провідних напрямків

є національно-патріотична тематика, що відображає прагнення до утвердження української державності, героїзму та самопожертви народу. Виставки «Шлях до Перемоги», «За честь! За славу! За народ!», «Ми сильні нашою любов'ю до України» присвячені героїчному спротиву, зокрема в умовах сучасної війни, а також вшануванню пам'яті борців за волю України, Героїв Небесної Сотні та захисників незалежності.

Другий важливий напрям – збереження культурно-історичної спадщини Волині. За допомогою організації виставок, які присвячені архітектурним пам'яткам, культурним інституціям і видатним особистостям краю, архів відтворює духовну, мистецьку й освітню історію регіону. Наприклад, проєкти, присвячені Церкві Воздвиження Чесного Хреста, Волинській обласній філармонії, родині Косачів або Михайлу Кравчуку, знайомлять глядачів із вагомим внеском Волині в розвиток національної культури й науки.

Третім важливим тематичним вектором є висвітлення трагічних сторінок ХХ століття, які стали важливими маркерами історичної пам'яті. Онлайн-виставки «Чорнобильська трагедія», «Голодомор», «Бабин Яр», «Великий терор» розповідають про жахливі випробування, яких зазнав український народ. Такі проєкти формують суспільну свідомість, сприяють усвідомленню цінності свободи, людської гідності та правди в історичному наративі.

Окрему увагу архів приділяє видатним особистостям краю, презентує виставки, присвячені їхньому життєвому шляху, діяльності та спадщині. Постаті Наталії Тиравської, Степана Радіона, Модеста Левицького, Леоніда Кравчука відображають різноманіття професій, ідейних позицій та впливу волинян на історію України. Завдяки виставкам, що стосуються життя та творчості видатних особистостей, розкривається гуманістичний вимір історії, а також формується зв'язок між минулим і сьогоденням. Детальна класифікація онлайн-виставок Державного архіву Волинської області розміщена у Дод. Б.

Онлайн-виставки Державного архіву Волинської області, як правило, мають чітку структуру, що включає вступне слово або короткий опис тематики, який допомагає глядачеві зорієнтуватися у представлених матеріалах. Кожен тематичний розділ супроводжується пояснювальними текстами, які демонструють біографічні довідки чи коментарі до представлених експонатів. Важливою особливістю є наявність посилань на архівні документи з коротким описом їх змісту, що дозволяє користувачам отримати уявлення про автентичність і джерельну базу представленої матеріалу.

У візуальному вимірі виставки містять скан-копії документів у досить високій якості, що дозволяє розглянути деталі текстів, печаток або підписів. Крім того, широко використовуються фотографії, афіші, карти, а в окремих випадках – відеофрагменти або цифрові презентації. Матеріали поділені на тематичні блоки, що дозволяє логічно структурувати інформацію та полегшує навігацію на порталі архіву. Загалом виставки доступні для широкого загалу, не перевантажені спеціальною термінологією, а супровідні тексти написані зрозумілою мовою. Приклад інтерфейсу онлайн-виставки Державного архіву Волинської області представлено на рис. 2.4.

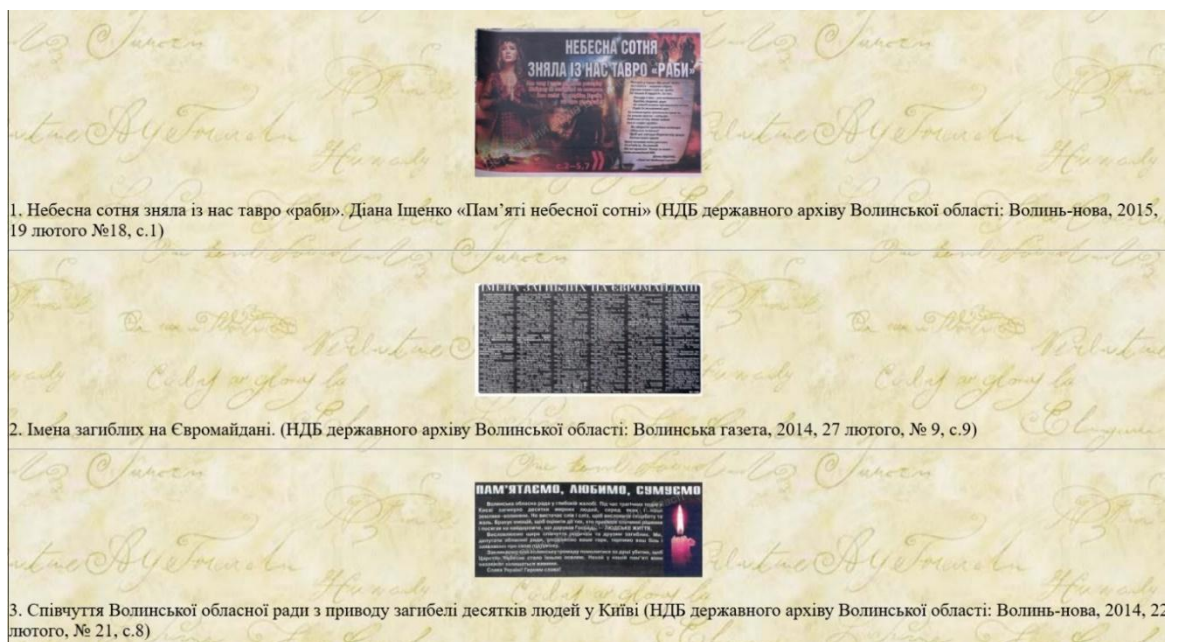

Рисунок 2.4 – Онлайн-виставка Державного архіву Волинської області на тему «Волинські ангели Небесної сотні» [19]

Виставки, представлені в Державному архіві Київської області, охоплюють різні аспекти української історії, культури та державотворення, і демонструють важливість архівних матеріалів для вивчення минулого країни. Однією з найпопулярніших тем є національно-патріотична тематика та військова історія. Виставки «Під прапором Незалежності», «Під гаслом гідності і свободи», «Антитерористична операція у спогадах...» та «Їх обрало безсмертя...», відображають боротьбу українського народу за незалежність, важливі етапи в історії антитерористичної операції, а також пам'ять про загиблих героїв.

Трагічні сторінки історії України також займають важливе місце серед виставок архіву. Події, пов'язані з Чорнобильською трагедією, репресіями та геноцидом, представлені у матеріалах виставок «Чорнобиль. Без права на забуття» і «Остарбайтери Київщини: документи». Ці експозиції пропонують унікальні архівні матеріали, що дозволяють осмислити масштаб трагедій ХХ століття і їх вплив на українське суспільство.

Культурна спадщина та видатні постаті української історії – ще один важливий напрям, що активно висвітлюється у виставках «Лесь Курбас та його «Березіль», «До 100-річчя із дня народження Михайла Сікорського» та «НА МЕЖІ ЕПАТАЖУ». Виставки цього напрямку знайомлять з важливими особистостями української культури та їх внеском у розвиток національного театру, науки, краєзнавства та музеєзнавства, що допомагає не лише зберегти культурну пам'ять, але й зробити її доступною для широкого загалу.

Окремо варто виокремити тематику державотворення та конституційного процесу, що також активно розвивається в архіві. Виставки «Основний закон України в архівних документах» і «Конституція України – 25: хронологія та архівна хроніка» демонструють важливі етапи становлення незалежної України, зокрема, прийняття Конституції, що стало значною віхою в історії країни. Цей напрям є досить актуальним в умовах сучасної війни та процесів, пов'язаних з утвердженням української державності.

Структура виставок Державного архіву Київської області має досить чітке тематичне спрямування, що дозволяє дослідити різні етапи історії України. Кожна виставка зазвичай складається з кількох основних розділів, у яких представлені документи, фотографії, листи, мапи та інші архівні матеріали, що ілюструють обрану тему. Виставки зазвичай мають хронологічний або тематичний порядок, що дає змогу зрозуміти розвиток подій та їх взаємозв'язки. Крім того, деякі виставки містять коментарі та експертні оцінки, що допомагають відвідувачам краще зрозуміти сутність історичних подій.

Однією з особливостей виставок архіву є активне використання сучасних технологій для представлення матеріалів. Багато експозицій мають онлайн-версії, що дозволяє розширити доступ до архівних документів не лише для відвідувачів архіву, але й для широкої аудиторії в Інтернеті. Наприклад, виставка «Лесь Курбас та його «Березіль» доступна онлайн, що дозволяє досліджувати матеріали без необхідності фізичного відвідування архіву. Цифрові версії виставок дозволяють зберігати важливі документи в електронному вигляді та забезпечувати їх наукову популяризацію.

Ще однією важливою особливістю є тісна взаємодія архіву з іншими культурними та освітніми установами. Виставки часто організовуються у співпраці з музеями, університетами та науковими установами, що сприяє поглибленому вивченню історії. Наприклад, виставка, присвячена 160-річчю від дня народження В. Городецького, організована за участі Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України, що дозволяє створювати інтерактивні програми, які поєднують історичні факти з культурною та науковою діяльністю. Також кожна виставка супроводжується лекціями, екскурсіями та іншими навчальними заходами, що допомагають потенційним користувачам активно досліджувати українську історію та культуру. Приклад онлайн-виставки Державного архіву Київської області представлено на рис. 2.5.

Рисунок 2.5 – Онлайн-виставка Державного архіву Київської області на тему «Україна у другій світовій» [54]

Отже, аналіз досвіду створення електронних виставок у державних архівах Львівської, Волинської та Київської областей демонструє значний прогрес у використанні цифрових технологій для популяризації архівних матеріалів. Виставки в онлайн-форматі формують доступ до унікальних документів та надають можливість взаємодії з архівними матеріалами за допомогою мультимедійних елементів. Важливим напрямом є співпраця архівів з освітніми установами та музеями, що сприяє розширенню аудиторії. Попри наявні труднощі у забезпеченні якості цифрових копій та оновленні контенту, архіви продовжують активно вдосконалювати свої виставки, що підвищує їх доступність та наукову цінність. Досвід державних архівів України демонструє важливість і необхідність розвитку електронних ресурсів для збереження та популяризації національної історії.

2.3 Процес підготовки та реалізації електронної виставки в Державному архіві Івано-Франківської області

Процес реалізації електронної виставки в Державному архіві Івано-Франківської області включає кілька етапів, наприклад, вибір теми та її

втілення в цифровому форматі, що дозволяє зберегти архівні матеріали для широкої аудиторії, зберігати доступність та зручність використання представлених матеріалів. Застосування сучасних технологій допомагає архіву ефективно презентувати історичні документи, сприяти їх популяризації та збереженню культурної спадщини регіону. Для розуміння основних етапів формування електронних виставок в архіві варто дослідити особливості інформаційного забезпечення установи.

До інформаційних ресурсів можна віднести інформаційний сервіс такий як, сайт Державного архіву Івано-Франківської області, який забезпечує доступ до документальної спадщини регіону. До інформаційних архівних ресурсів належать: новини, оголошення та інформація про події, які знаходяться на головній сторінці. Розділ «Про архів» містить історію, структуру та контакти архіву. У розділі «Фонди архіву» представлено опис архівних фондів різних періодів. У розділі «Послуги» подано порядок отримання архівних довідок, копій документів і роботи читальних залів. «Доступ до публічної інформації» пояснює права користувачів та порядок роботи з документами. Розділ «Електронні ресурси» містить оцифровані документи та онлайн-виставки. Сайт також пропонує науково-методичні матеріали та контакти для зворотного зв'язку. Цей ресурс сприяє прозорості архівної діяльності та доступності історичних матеріалів. До інформаційних ресурсів також належать: бібліотеки, архіви, бази даних, ЗМІ, друковані періодичні видання та електронні ресурси.

В основному користувачами архіву є працівники, місцеві жителі та дослідники. Основна мета забезпечення інформаційних потреб користувачів архівного фонду – це забезпечення необхідною ретроспективною інформацією. Державний архів надає відвідувачам можливість досконально вивчити питання управління документами та інформацією: експертиза цінності документів; введення даних; каталогізація документів. Надавання послуг користувачам у архіві є платним, тому обслуговування відвідувачів є дуже важливою потребою Державного архіву.

Державний архів Івано-Франківської області пропонує інформаційні послуги, що задовольняють різні запити користувачів. До основних послуг належать:

- видача архівних довідок і копій документів;
- проведення генеалогічних досліджень;
- тематичні та майнові запити.

Методика забезпечення цих послуг включає:

- прийом письмових або електронних запитів;
- пошук інформації у фондах архіву;
- підготовку та оформлення довідок, копій або дослідницьких

висновків відповідно до запиту.

Усі послуги надаються згідно з чинним законодавством та затвердженими тарифами, з детальним описом порядку звернення та оплати.

Збір інформації в архів реалізовується за допомогою вхідної документації:

- справи постійного та тривалого (понад 10 років) зберігання;
- документи ліквідованих установ;

Документи зберігаються у величезних архівних сховищах серед десятків тисяч інших документів. Документи розміщені в спеціальних архівних коробах, які абсолютно ідентичні і знеособлені. Архівні коробки виготовлені з міцного гофрокартону, витримують великі навантаження і вміщують до 2500 документів. Архівні документи зберігаються в архівосховищі, де дотримуються відповідно температурно-вологісного режиму: 15-17 С та 50% відносної вологості

Обробка інформації яка зафіксована на паперовому носії обробляється у відділах реставрації, а електронна інформація обробляється та зберігається на комп'ютерних пристроях. В архіві працівники використовуються у своїй роботі персональні комп'ютери (ПК), які підключені до мережі Internet. Це допомагає працівникам швидше підготувати документи, зберігати та

опрацьовувати великі обсяги інформації і створювати е-виставки. Також у архіві є периферійні пристрої:

- сканер використовується в архіві для оцифрування документів, що дозволяє зберігати їх в електронному форматі та полегшує пошук інформації. Завдяки сканеру можна створювати цифрові копії важливих документів, зменшувати ризик їхнього фізичного зношення;

- принтер необхідний для друку важливих документів, довідок або копій архівних матеріалів на запит користувачів. Він дозволяє оперативно отримувати паперові версії електронних документів, що важливо для оформлення офіційних запитів і звітності;

- модем забезпечує доступ до інтернету, що необхідно для роботи з електронними архівними базами, надсилання цифрових копій документів та взаємодії з іншими установами. Завдяки модему співробітники архіву можуть отримувати інформацію онлайн і здійснювати віддалене адміністрування архівних даних;

- ксерокс використовується для швидкого створення паперових копій документів, що зберігаються в архіві. Це особливо корисно для видачі документів дослідникам або при підготовці дублікатів для офіційного використання.

Цифровізація архівних матеріалів є невід’ємною частиною підготовки виставки. Процес сканування та оцифрування документів має бути виконаний з високою якістю, що забезпечить точне відтворення зображень. Однак перед оцифруванням важливо перевірити стан документів, щоб забезпечити їх збереження під час процесу. Для стародавніх та пошкоджених матеріалів можуть виникати додаткові труднощі, як-от необхідність спеціальних технічних заходів для їх збереження або навіть реставрації, що часто є вимогою для оцифрування таких матеріалів.

Розробка контенту виставки є ключовим етапом, який включає створення текстових супровідних матеріалів, як-от анотації, історичні довідки та коментарі до документів. Важливо забезпечити інтерактивність виставки,

додавати елементи, які дозволяють користувачам взаємодіяти з матеріалом, як-от інтерактивні карти, графіки або відео. Для підготовки контенту варто залучати експертів та дослідників, які мають глибокі знання в темі, адже їх внесок дозволяє створити більш детальну та достовірну інформацію, що підвищить якість виставки та її наукову цінність.

Просування та популяризація виставки є важливою складовою її успіху. Маркетингова кампанія може включати рекламу в соціальних мережах, співпрацю з медіа та тематичними блогами, щоб залучити максимальну аудиторію. Також варто використовувати інші канали комунікації, як-от email-розсилки чи партнерські програми. Оцінка результатів публікації виставки є критично важливою для визначення її успіху: кількість відвідувачів, взаємодія з інтерактивними елементами, а також зворотній зв'язок від користувачів дозволяють оцінити, наскільки ефективно виставка виконала свою мету. На основі цих даних можна вносити покращення та оптимізації, щоб досягти кращих результатів у майбутньому.

Реалізація електронних виставок архівними установами супроводжується низкою технічних труднощів. Часто виникають затримки через складний процес оцифрування старих або пошкоджених документів, що потребують особливої обережності й технічного забезпечення. Проблеми можуть стосуватися також помилок у супровідному контенті або навігації, що ускладнює користувачам ознайомлення з матеріалами. Нерідко виникає питання з доступністю ресурсів – деякі сайти не мають мобільної версії, погано оптимізовані для людей з порушенням зору або не передбачають перекладів іншими мовами, що звужує аудиторію.

Перспективи розвитку електронних виставок спрямовані на впровадження сучасних технологій – зокрема, віртуальної (VR) та доповненої реальності (AR), 3D-моделювання історичних об'єктів або документів. Такі підходи дозволять створювати більш глибокі, інтерактивні та емоційно насичені досвіди для користувачів. У планах архівів також – розширення тематичних напрямків: відображення історії через особисті родинні архіви,

презентація документів про сучасні проблеми (війна, екологія, міграція), актуалізація локальних ініціатив громад, що зробить електронні виставки не лише джерелом знань, а й потужним інструментом історичної пам'яті та комунікації з суспільством. На основі дослідження сучасного стану створення електронних виставок у Державному архіві Івано-Франківської області було розроблено рекомендації щодо продукування нових виставок.

Сучасні архіви дедалі активніше впроваджують цифрові технології для популяризації своїх фондів. Електронні виставки – це ефективний інструмент, що дозволяє зробити історичні документи доступними широкому загалу, зберігаючи їх у цифровому форматі та забезпечуючи інтерактивний доступ. У цьому матеріалі запропоновано низку ідей для створення тематичних онлайн-виставок для Державного архіву Івано-Франківської області, які можуть стати цікавими як для науковців, так і для всіх, хто цікавиться історією.

Перша електронна виставка під назвою «Скарби архівної бібліотеки: стародруки XV–XVII ст.». Державний архів Івано-Франківської області зберігає унікальну колекцію стародруків, що відображають історію книгодрукування в Україні та Європі. Електронна виставка «Скарби архівної бібліотеки» представить найцінніші книги XV–XVII століть, які раніше були доступні лише обмеженому колу науковців. У рамках виставки будуть представлені такі видання, як Острозька Біблія (1581) – перший повний друкований переклад Біблії церковнослов'янською мовою, Часослов (1600) – богослужбова книга, що використовувалася в українських храмах, а також Євангеліє (Вільно, 1600). Оцифровані сторінки дозволять відвідувачам детально розглянути оформлення, шрифти та маргіналії, які містять нотатки давніх власників книг. Формат виставки включає веб-галерею з високоякісними сканами, інтерактивний 3D-перегляд сторінок, а також відеопрезентацію, де архівісти пояснюють історичну цінність цих видань.

Завдяки такому підходу навіть віддалені користувачі зможуть ознайомитися з рідкісними документами, які інакше залишалися б малодоступними.

Друга електронна виставка під назвою «Архівна періодика: газети та журнали минулого». Преса – це віддзеркалення історичної епохи, її політичних, економічних та культурних подій. Державний архів Івано-Франківської області має велику колекцію газет і журналів, що охоплюють різні періоди історії України, зокрема ЗУНР, міжвоєнний період та часи німецької окупації. Електронна виставка представить такі видання, як «Республіка Станиславів (1919)» – газета Західноукраїнської Народної Республіки, «Станиславівське слово (1943-1944)» та «Українське слово (1942)» – окупаційне видання часів Другої світової війни, а також польські та радянські періодичні видання. Відвідувачі зможуть ознайомитися з матеріалами через онлайн-архів газет у PDF-форматі, а також інтерактивну карту, що дозволить відстежити місця випуску цих видань. Додатково буде представлено аналітичний матеріал, що пояснює, як змінювалася подача новин у різні історичні періоди.

Третя під назвою «Українські Атласи: історична географія» електронна виставка. Історична картографія дозволяє глибше зрозуміти процеси, що відбувалися в Україні. Одним із ключових експонатів електронної виставки стане «Атлас України і суміжних країв» (1937), укладений Володимиром Кубійовичем. Це видання вперше комплексно відобразило етнічні та адміністративні межі України того часу. Формат виставки передбачає інтерактивну карту, де користувачі зможуть детально вивчати сторінки атласу, порівнювати їх із сучасними картографічними матеріалами.

Також буде представлено відеолекцію історика, який розповість про значення цього атласу для науки та політики. Ця виставка дозволить дослідникам та історикам простежити зміни географічних кордонів України, вивчити етнічний склад населення та зрозуміти процеси формування регіональної ідентичності.

Наступна виставка під назвою «Книги, що повернулися: релігійна література УГКЦ». Державний архів Івано-Франківської області зберігає унікальну колекцію релігійної літератури, частина якої була передана до Богословського катехитично-теологічного інституту після падіння радянського режиму. Електронна виставка представить рукописні книги XV–XVII століть, богослужбові видання, що конфісковувалися радянською владою, та видання УГКЦ, які збереглися в архівах. Зокрема, будуть оцифровані «Трефолог», «Трефологійон», а також богослужбові книги, що використовувалися підпільною церквою у XX столітті. Формат виставки включає цифровий фотоальбом із сканами найцінніших сторінок, відеоінтерв'ю з істориками церкви, а також інтерактивну експозицію, де користувачі зможуть гортати цифрові копії книг. Ця виставка сприятиме збереженню історичної спадщини Української греко-католицької церкви та її популяризації серед сучасного суспільства.

І остання електронна виставка на назву «Місцева історія у виданнях: Прикарпаття, Коломийщина, Буковина». Державний архів Івано-Франківської області зберігає безліч унікальних видань, присвячених регіональній історії. Ця електронна виставка покликана об'єднати найцінніші історичні книги, які розповідають про життя та побут мешканців Прикарпаття, Коломийщини та Буковини. До експозиції увійдуть «Головна Руська Рада (1848–1851)», збірники документів ЗУНР, серії «Коломийська бібліотека», «Енциклопедія Коломийщини», а також маловідомі краєзнавчі праці XIX–XX століть. Формат виставки включатиме цифровий каталог PDF-книг та карту, що дозволяє відстежити описані в книгах місця, а також аналітичні статті, які допоможуть краще зрозуміти історичні події. Ця виставка буде особливо корисною для краєзнавців, істориків та студентів, які досліджують історію регіону та бажають отримати доступ до рідкісних джерел. Приклад онлайн-виставки «Архівна періодика: газети та журнали минулого» подано у Дод. Г.

Впровадження електронних виставок у Державному архіві Івано-Франківської області є важливим кроком до популяризації архівних фондів та

забезпечення широкого доступу до унікальних історичних документів. Запропоновані тематичні виставки допоможуть не лише зберегти рідкісні стародруки, газети, карти та релігійну літературу, а й представити їх у зручному цифровому форматі для дослідників, студентів та всіх зацікавлених.

Для підвищення ефективності створення електронних виставок Державному архіву Івано-Франківської області доцільно використовувати сучасні цифрові інструменти, які забезпечують високу якість візуалізації документів. Важливо дотримуватися системного підходу до формування виставки: чітко визначити тему, мету, цільову аудиторію, а також обрати відповідні архівні матеріали. Віртуальні експозиції мають супроводжуватись пояснювальними текстами, а також мультимедійним контентом, наприклад, аудіо- та відеофайлами.

Просування електронних виставок варто здійснювати за допомогою офіційного вебсайту архіву та соціальних мереж (Facebook, Instagram, YouTube) та використовувати адаптований для кожної платформи контент. Рекомендовано налагодити співпрацю з місцевими ЗМІ, музеями, навчальними закладами, бібліотеками, які можуть допомогти у поширенні інформації про виставку. Також ефективною буде розсилка електронних запрошень для зацікавлених установ та громадських організацій, анонсування заходів у тематичних групах, форумах і новинних платформах.

Також архів може запровадити механізми зворотного зв'язку, зокрема онлайн-опитування чи коментарі, що дозволить краще розуміти інтереси аудиторії та вдосконалювати подальші проекти. Важливо також зберігати записи виставок в онлайн-архіві, що дасть змогу переглядати їх у будь-який зручний час. Залучення молодіжної аудиторії стане можливим завдяки інтеграції елементів гейміфікації, інтерактивних завдань або онлайн-квестів, що не лише популяризуватиме архівну справу, а й формуватиме стійке зацікавлення історико-культурною спадщиною регіону.

Можна зробити висновок, що процес реалізації електронної виставки в Державному архіві Івано-Франківської області продемонстрував важливість

поєднання професійної архівної роботи з сучасними цифровими технологіями. Виставка стала результатом злагодженої роботи архівістів, ІТ-фахівців, дизайнерів і науковців, що дозволило створити не лише інформативний, а й візуально привабливий ресурс. Значна увага була приділена якості оцифрування документів, написанню змістовних супровідних текстів та історичних довідок. Незважаючи на технічні труднощі, пов'язані з адаптацією старих матеріалів до цифрового формату, проєкт продемонстрував високий потенціал для подальшого розвитку. Електронна виставка не лише розширила доступ до архівних джерел, а й підвищила зацікавленість широкої аудиторії до історичної спадщини регіону. Електронна виставка слугує прикладом ефективного впровадження інновацій у сфері архівної справи.

ВИСНОВКИ

У процесі вивчення теми «Електронні виставки архівних документів як інформаційний ресурс» вдалось сформуванати наступні висновки:

1. З'ясовано, що електронні виставки архівних документів стали дієвим засобом популяризації історичної спадщини та збереження культурної пам'яті у цифровому просторі. Електронні виставки відкривають доступ до архівних джерел для широкої аудиторії незалежно від її місцезнаходження, сприяють підвищенню відкритості та доступності архівів. Такий формат дозволяє користувачам ознайомлюватися з матеріалами, що робить сприйняття історичних подій більш осмисленим. Використання цифрових рішень також дозволяє зберегти оригінали документів, мінімізує ризик їх фізичного пошкодження. До того ж, електронні виставки є зручним та економічно вигідним варіантом, особливо в умовах обмежених ресурсів і відсутності спеціалізованого технічного забезпечення.

2. Виявлено, що електронні виставки архівних документів мають значну інформаційну цінність, адже забезпечують зручний та доступний спосіб ознайомлення з унікальними історичними джерелами. Електронні виставки виконують низку важливих завдань – від інформування та просвітництва до збереження та популяризації архівних фондів. Такий формат дозволяє залучати ширше коло користувачів, зокрема молодь і науковців, які можуть досліджувати матеріали дистанційно. Виставки також сприяють утвердженню національної ідентичності та зростанню суспільного інтересу до архівної діяльності. Окрім того, цифрові виставки стимулюють модернізацію архівної інфраструктури та впровадження новітніх технологій. Таким чином, електронні виставки відіграють ключову роль у реалізації сучасної інформаційної політики в архівній сфері.

3. Визначено, що під час створення електронних виставок архівних документів важливо дотримуватись чіткої послідовності дій. Перш за все слід

обрати актуальну й суспільно значущу тему, яка буде цікавою для широкої аудиторії. Далі здійснюється ретельний добір архівних джерел відповідно до тематики, їх наукове опрацювання та підготовка супровідних текстів, наприклад, анотацій та пояснень. Процес оцифрування матеріалів забезпечує їх збереження в цифровому форматі. Наступним кроком є створення зручного інтерфейсу виставки з логічною структурою та легкою навігацією для користувачів. Завершується процес розміщення виставки на інтернет-платформах і відкриттям публічного доступу, що сприяє популяризації архівної спадщини та збереженню історичної пам'яті.

4. Досліджено, що Державний архів Івано-Франківської області є ключовою інституцією, що відповідає за збереження, облік і використання документальної спадщини регіону. Архів здійснює формування Національного архівного фонду, забезпечує доступ до архівних ресурсів, підтримує наукові дослідження й сприяє збереженню історичної пам'яті. У фондах архіву зібрано велику кількість документів, які охоплюють період від XVIII століття до сучасності, наприклад, матеріали місцевих органів влади, судових установ, громадських організацій, підприємств, а також особисті архіви. Установа активно використовує сучасні цифрові технології для оцифрування документів та розширення електронного доступу до них. Основна мета діяльності архіву – збереження культурної спадщини Прикарпатського регіону, а також забезпечення відкритості й доступності інформації. Таким чином, архів відіграє значну роль у збереженні культурної ідентичності та підтримці розвитку історичних досліджень.

5. Окреслено, що Досвід створення електронних виставок у державних архівах Львівської, Волинської та Київської областей свідчить про значний прогрес у використанні цифрових технологій для представлення архівних матеріалів. Онлайн-виставки забезпечують доступ до рідкісних документів та дозволяють взаємодіяти з ними через мультимедійні елементи. Важливою складовою є партнерство архівів з навчальними закладами та музеями, що сприяє залученню широкої аудиторії. Незважаючи на труднощі

у створенні якісних цифрових копій і оновленні контенту, архіви постійно вдосконалюють свої виставки, що збільшує їх наукову та культурну цінність. Досвід українських архівів підтверджує важливість розвитку електронних ресурсів для збереження та популяризації національної історії.

6. Підтверджено, що реалізація електронної виставки в Державному архіві Івано-Франківської області наочно засвідчила важливість інтеграції професійної архівної діяльності з новітніми цифровими рішеннями. Завдяки злагодженій співпраці архівістів, IT-спеціалістів, дизайнерів та науковців вдалося створити ресурс, який поєднує високу інформативність із привабливим візуальним оформленням. Особливу увагу було приділено якісному скануванню документів, а також підготовці змістовних коментарів і історичних пояснень. Попри окремі труднощі, пов'язані з оцифруванням застарілих документів, проєкт виявився перспективним і технологічно вдалим. Виставка значно розширила доступ до архівних матеріалів та сприяла зростанню інтересу громадськості до історії Прикарпаття. Такий формат є успішним прикладом застосування інновацій у сучасній архівній практиці.

Таким чином, електронні виставки архівних документів відкривають широкі можливості для подальших досліджень у сфері цифрової гуманітаристики, зокрема щодо інтеграції новітніх технологій (AR/VR, 3D) у вивчення історичних джерел. Перспективними є також дослідження впливу електронних виставок на формування історичної пам'яті, розвиток цифрової архівної інфраструктури та популяризацію національної спадщини серед молоді й міжнародної спільноти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеєнко А. О. Сучасні вимоги до оформлення експозиції науково-технічної документації при проведенні архівних заходів. *VI Луцьовські читання. Сучасна музейна експозиція: вимоги часу та нові можливості* (до 60-річчя заснування Пархомівського художнього музею імені А. Ф. Луцьова. Матеріали науково-практичного семінару 27 березня 2015 р. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. С. 8–16.
2. Алексеєнко А. Публікація електронних образів архівних документів: основні принципи (з досвіду роботи ЦДНТА України). *Студії з архівної справи та документознавства*. 2012. Вип. 20. С. 132–136. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/sasd_2012_20_21.pdf. (дата звернення: 10.04.2025).
3. Анатолій Хромов: Оцифрування – це можливість зберегти архівну інформацію. *Урядовий квартал*. 14 квітня 2023. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/anatolii-khromov-otsyfruvannia-tse-mozhlyvist-zberehty-arkhivnu-informatsiiu> (дата звернення: 13.04.2025).
4. Бачинський М., Ковальська Л. Напрями міжнародної взаємодії у сфері збереження архівної спадщини України. *Прикладні аспекти сучасних міждисциплінарних досліджень*. 2024. С. 17–20. URL: <https://jpasmd.donnu.edu.ua/article/view/16695>. (дата звернення: 08.04.2025).
5. Білоусова В. Популяризація архівних документів як напрям діяльності архівних установ. *Інформація та культура в забезпеченні сталого розвитку людства* : зб. матеріалів Міжнар. Інтернет-конференції, м. Маріуполь, 15 листоп. 2017 р. / Маріуп. держ. ун-т ; за заг. ред. Г. І. Батичко. Маріуполь : МДУ, 2018. С. 124–126. URL:

https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/685/1/informatsiia_ta_kultura_2017.pdf#page=124. (дата звернення: 16.04.2025).

6. Боряк Г. В. Інформатизація архівної галузі сьогодні: поточні здобутки і завдання формування електронних ресурсів. *Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики*. 2004. Вип. 11. С. 4. URL: http://resource.history.org.ua/publ/sid_2004_11_2_4. (дата звернення: 11.04.2025).

7. Відділ використання інформації документів. Державний архів Івано-Франківської області. URL: <https://if.archives.gov.ua/viddil-vykorystannia-inform/>. (дата звернення: 20.05.2025)

8. Василенко Д. Інструментарій архівної інтернет-комунікації в аспекті розвитку соціальних мереж. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2022. Вип. 9. С. 138–147.

9. Виставки он-лайн. Державний архів Київської області. URL: <https://dako.gov.ua/category/exhibitionists/>. (дата звернення: 20.05.2025).

10. Виставки он-лайн. Державний архів Львівської області. URL: <https://archivelviv.gov.ua/%D0%B2%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B2%D0%B>

[A % D 0 % B 8 - % D 0 % B E % D 0 % B D - %D0%BB%D0%B0%D0%B9%D0%BD/](https://archivelviv.gov.ua/%D0%B8-%D0%BE%D0%BD-%D0%BB%D0%B0%D0%B9%D0%BD/). (дата звернення: 11.04.2025).

11. Відділ бухгалтерського обліку. Державний архів Івано-Франківської області. URL: <https://if.archives.gov.ua/viddil-buhgalterskogo-obliku/>. (дата звернення: 20.05.2025).

12. Відділ забезпечення збереженості документів, обліку та довідкового апарату. Державний архів Івано-Франківської області. URL: <https://if.archives.gov.ua/viddil-zabezpechennya-zberezhenosti-dokumentiv-obliku-ta-dovidkovogo-aparatu/>. (дата звернення: 20.05.2025).

13. Відділ звернень громадян, діловодного забезпечення та контролю. Державний архів Івано-Франківської області. URL:

<https://if.archives.gov.ua/viddil-zvernen-gromadian/>. (дата звернення: 20.05.2025).

14. Відділ науково-технічного опрацювання документів. Державний архів Івано-Франківської області. URL: <https://if.archives.gov.ua/viddil-naukovo-tehnichnogo-opraczyuvannya-dokumentiv/>. (дата звернення: 20.05.2025).

15. Відділ організаційно-аналітичної та режимно-секретної роботи. Державний архів Івано-Франківської області. URL: <https://if.archives.gov.ua/viddil-org-analitychnoi/>. (дата звернення: 20.05.2025)

16. Відділ формування Національного архівного фонду та діловодства. Державний архів Івано-Франківської області. URL: <https://if.archives.gov.ua/viddil-formuvannya-naczionalnogo-arhivnogo-fondu-ta-dilovodstva/>. (дата звернення: 20.05.2025)

17. Вовк Н. Електронні виставки архівних документів: сучасний стан та перспективи розвитку. *Вісник книжкової палати*. 2018. Вип. 5. С. 43–48. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/vkr_2018_5_11.pdf. (дата звернення: 22.04.2025)

18. Вовк Н. С. Електронні інформаційні ресурси архівних порталів України та Польщі: порівняльний аналіз. *Держава та регіони*. Серія: Соціальні комунікації. 2017. Вип. 1. С. 14–20. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/drsk_2017_1_5.pdf. (дата звернення: 07.04.2025)

19. Волинські ангели Небесної Сотні. Державний архів Волинської області. URL: <https://volyn.archives.gov.ua/Show/>. (дата звернення: 20.05.2025)

20. Державний архів Волинської області. URL: <https://volyn.archives.gov.ua/>.

21. Державний архів Івано-Франківської області. URL: <https://if.archives.gov.ua/>. (дата звернення: 20.05.2025)
22. Дідур І., Ковальська Л. Потреби користувачів архіву та новітні форми використання архівної інформації. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2018. Вип. 1.10. С. 131–136. URL: <http://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/5480>. (дата звернення: 19.04.2025)
23. Документальні виставки on-line. Державний архів Волинської області. URL: <https://volyn.archives.gov.ua/Show/>. (дата звернення: 20.05.2025)
24. Доступ до цифрового фонду користування документами Національного архівного фонду: методичні рекомендації. Київ, 2022. 85 с. URL: https://srpi.archives.gov.ua/tmp/1479_5.pdf. (дата звернення: 14.04.2025)
25. ДСТУ 2732-2023. Діловодство і архівна справа. Терміни та визначення понять. [Чинний від 2024-03-01]. Київ : Держспоживстандарт України, 2024. 33 с.
26. Залеток Н., Чорноморець Є. Інтеграція до Європейського Союзу в архівній галузі: досвід Республіки Словенія. *Архіви України*. 2024. Вип. 1. № 338. С. 75.
27. Золотарьова І. О., Бутова Р. К. Упровадження СЕД. *Навчальний посібник: автоматизація документообігу*. 2008. С. 156.
28. Я. С. Калакура та ін. *Архівознавство: підручник для студентів вищих навчальних закладів України*. Київ, 1998. С. 316.
29. Калакура Я. Українська архівна наука у викликах війни та цифровізації інформаційних ресурсів архівів. *Архіви України*. 2022. Вип. 4. № 333. С. 19–45.
30. Каменєва С. А. Українська науково-практична конференція «Виставкова діяльність архівних установ Київщини: досвід та перспективи» (22 квітня 2016 р., м. Бориспіль). *Макарівський архівний сектор*. 2016. С. 181–187. URL: <http://makariv-rda.archives.kiev.ua/siteImg/makariv-rda/20f7f7f08556.pdf>. (дата звернення: 12.04.2025)

31. Кириленко О. Сучасне спеціалізоване обладнання для оцифрування архівних документів. *Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері*. 2024. С. 99–101. URL: <https://jitas.donnu.edu.ua/article/view/15947>. (дата звернення: 17.04.2025)
32. Клівак В. Особливості дизайну віртуальних виставок. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип. 52. С. 50–56. URL: https://www.apfn-journal.in.ua/archive/52_2022/part_2/7.pdf. (дата звернення: 18.04.2025)
33. Копіювання документів у архівних установах України : методичні рекомендації. Київ : Держ. архів. служба України, УНДІАСД, 2016. 68 с.
34. Кузнецова І. Від виставки реальної до віртуальної: еволюція бібліотечної діяльності. Наукова бібліотека Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова. URL: <https://rep.nuos.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8252f3ad-f082-4a67-be1b-e8eee24c64f7/content>. (дата звернення: 14.04.2025)
35. Марчук О. Цифровий маркетинг як інноваційний інструмент управління. *Економіка і суспільство*. 2018. № 17. С. 296–299.
36. Меньківська Н. С. Інформаційна діяльність державних архівів: сутність та визначення поняття. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2009. № 3. С. 51–55.
37. Міжнародні дескриптивні стандарти ISAD (G), ISAAR(CPF), ISDIAH, ISDF, EAD, EAC та проблеми їх впровадження в українському архівознавстві (аналітичний огляд). Київ, 2009. 30 с.
38. Нормативна база. Державний архів Івано-Франківської області. URL: <https://if.archives.gov.ua/normatyvna-baza/>. (дата звернення: 20.05.2025)
39. Палієнко М. Г. Українські архіви, війна та збереження національної ідентичності. *Архіви України*. 2022. Вип. 1. С. 12–38.
40. Панченко І., Чередник Л. Цифровізація як пріоритетний напрямок розвитку архівної галузі. *Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації: стан, проблеми та перспективи* : матеріали VI Міжнародної наук.-практ. конф., м. Полтава, 25 листопада 2021 р. / редкол. : І. Г. Передерій,

О. Є. Гомотюк та ін. Полтава, 2021. С. 216–222. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolntNTU/13384/1/%2B%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA.%202021%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82.pdf#page=216>.

(дата звернення: 20.04.2025)

41. Петрович В. Міжнародне співробітництво державної архівної служби України у сфері реституції і повернення архівної україніки. *Історичні та політологічні дослідження*. 2018. Спецвипуск. С. 156–162. URL: <https://jhpr.donnu.edu.ua/article/view/5129>. (дата звернення: 21.04.2025)

42. Про затвердження Порядку підготовки архівними установами документів Національного архівного фонду до експонування на виставках та в інших інформаційних заходах: наказ Міністерства юстиції України від 01.09.2014 № 1445/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1072-14#Text>.

(дата звернення: 24.04.2025)

43. Про затвердження та впровадження методичних рекомендацій «Цифровий фонд користування документами Національного архівного фонду: створення, зберігання, облік та доступ до нього»: Наказ Державної архівної служби України № 36 від 16.04.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0036843-19#Text>. (дата звернення: 09.04.2025)

44. Про Національну програму інформатизації: Закон України № 2807-IX від 01.12.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#n191>. (дата звернення: 21.04.2025)

45. Публічний звіт Голови Державної архівної служби України Анатолія Хромова про роботу Укрдержархіву, архівних установ і спеціальних установ страхового фонду документації у 2020 році та пріоритети Укрдержархіву на 2021 рік. *Архіви України*. 2021. № 1. С. 12–80. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21

REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=ay_2021_1_4. (дата звернення: 23.04.2025)

46. «Революція Гідності. Пам'ятаємо!», – онлайн-виставка від Державного архіву Львівської області. Львівська районна державна адміністрація. URL: <https://lviv-rda.gov.ua/revolyutsiya-hidnosti-pam-yatajemo-onlajn-vystavka-vid-derzhavnoho-arhivu-lvivskoj-oblasti>. (дата звернення: 25.04.2025)

47. Сектор господарського обслуговування. Державний архів Івано-Франківської області. URL: <https://if.archives.gov.ua/struktura-ta-napryamky/sector-gospodarskogo-obslugovuvannya/>. (дата звернення: 20.05.2025)

48. Сектор реставрації документів. Державний архів Івано-Франківської області. URL: <https://if.archives.gov.ua/sector-restavracziyi-dokumentiv/>. (дата звернення: 20.05.2025)

49. Сидоренко Т. В., Тягій Є. В. Електронні виставки архівних документів як інформаційний ресурс регіону (на прикладі державного архіву Миколаївської області). *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2019. № 1. С. 89–96. URL: <https://elib.nakkkim.edu.ua/handle/123456789/921>. (дата звернення: 10.04.2025)

50. Складення архівних описів : метод. реком. / Держ. архів. служба України, УНДІАСД ; уклад. : Н. М. Христова. Київ, 2013. 139 с.

51. Структура та напрямки діяльності. Державний архів Івано-Франківської області. URL: <https://if.archives.gov.ua/struktura-ta-napryamky/>. (дата звернення: 20.05.2025)

52. Тур О. М., Шабуніна В. В., Саранча В. І. Дигіталізація архівних фондів, музейних та бібліотечних колекцій як чинник збереження національної культурної спадщини України. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2023. № 3. С. 49–56. URL: <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=1209455>. (дата звернення: 12.04.2025)

53. Туровська С. Електронна виставка як комунікаційна модель діяльності наукової бібліотеки. *Вісник Книжкової палати*. 2015. № 3. С. 29–31.

54. Україна у Другій світовій. Державний архів Київської області. URL:

<https://dako.gov.ua/%d1%83%d0%ba%d1%80%d0%b0%d1%97%d0%bd%d0%b0-%d1%83-%d0%b4%d1%80%d1%83%d0%b3%d1%96%d0%b9-%d1%81%d0%b2%d1%96%d1%82%d0%be%d0%b2%d1%96%d0%b9/>. (дата звернення: 20.05.2025)

55. Фонди. Державний архів Івано-Франківської області. URL: <https://if.archives.gov.ua/funds/>. (дата звернення: 20.05.2025)

56. Цирульнєв Ю.Б. Практичні аспекти проектів з оцифрування документів в державних установах України. *Мультимедійні технології в освіті та інших сферах діяльності*: науково-практична конференція з міжнародною участю. 2 листопада 2021 р. Київ: НАУ, 2022. С.121–124. URL: <https://er.nau.edu.ua/items/7bae66b3-7e68-44f5-bdbe-22a909f685f6>. (дата звернення: 22.04.2025)

57. Чиркова М. Доступ до архівної інформації як механізм формування суспільної свідомості. *Архіви України*. 2011. № 2-3. С. 37–45. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/30911?show=full>. (дата звернення: 24.04.2025)

58. Ярکا У. Оцифрування інформації, як пріоритетний напрямок збереження бібліотечних фондів. *Інформаційне суспільство: тенденції регіонального розвитку*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції ISRDT-2016, 20–21 вересня 2016 року / Національний університет «Львівська політехніка», Інститут підприємництва та перспективних технологій, Інститут гуманітарних та соціальних наук, Жешувський університет, Факультет економіки. Львів: Видавництво «Редакція «УП», 2016. С. 80–81. URL: <https://ena.lpnu.ua/items/33659d8e-0faf-4de8-a90e-e8acc9c0e76d>. (дата звернення: 15.04.2025)

59. Digital exhibitions. The National Archives. URL: <https://www.nationalarchives.gov.uk/archives-sector/advice-and-guidance/managing-your-collection/preserving-digital-collections/digital-engagement-toolkit/platform-guides/digital-exhibitions/>. (дата звернення: 14.04.2025)

60. Kovalska L., Kovalskyi H., Vozianov I. The concept of «document» in the epistemological system of knowledge: A methodological discourse in the philosophy of science. *Library Science. Record Studies. Informology*. 2024. Vol. 20. № 2. P. 40–49.

Додаток А

Табл. А1

Тематична класифікація онлайн-виставок Державного архіву Львівської області [10]

Тематичний критерій класифікації	Назва виставки
Історія та національна ідентичність України	<p>«Особа Андрея Шептицького в історії України» «Голодомор спогади» «Голодомор» «Революція Гідності» «Полеглі герої протитанкового взводу 3-го батальйону 68 окремої егерської бригади імені Олекси Довбуша Збройних Сил України» «Видатні державотворці Західної України ХХ ст.» «Історія діяльності Українського комітету допомоги Львівського округу, м. Львів у 1942 – 1944 рр.» «30 років з Дня проголошення Незалежності України» «25 років з Дня проголошення Конституції України» «30 років з Дня проголошення Декларації про державний суверенітет України» «Проголошення Акта Злуки Української Народної Республіки і Західноукраїнської Народної Республіки»</p>
Історичні події та революції	<p>««Листопадовий чин» утворення Західно-Української Народної Республіки» «Революція Гідності. Пам'ятаємо!» «День Незалежності України» «Січневе повстання 1863-1864» «75 років з дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні»</p>
Культурна спадщина та видатні особистості	<p>«Архітектура старого міста Львова» «210 років з Дня народження Тараса Шевченка» «75 років від дня народження Володимира Івасюка» «150 років від дня народження Лесі Українки» «165 років від дня народження Івана Франка» «130 років з Дня народження Євгена Коновальця» «Проголошення Карпатської України. Августин Волошин (за матеріалами преси)» «Історія діяльності Українського комітету допомоги Львівського округу, м. Львів у 1942 – 1944 рр.»</p>
Воєнна історія та пам'ять	<p>«Голокост у 1941-1944 рр. (за документами Державного архіву Львівської області)» «Порятунок євреїв місцевим населенням Галичини у роки нацистської окупації (за джерелами Державного архіву Львівської області)» «Пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України» «Пам'яті загиблих воїнів у Афганістані»</p>
Місцева історія та соціокультурний	<p>«Розвиток спорту на теренах Львівщини» «Чорнобильська катастрофа на сторінках пам'яті Львівщини» «Голодомор»</p>

розвиток	<p>«Документування воєнних подій»</p> <p>«Постать Михайла Грушевського у документах ДАЛО»</p> <p>«180 років з дня відкриття театру Скарбка у Львові (театр імені Марії Заньковецької)»</p> <p>«Астрономічні дослідження у Львові, присвячені 250-річчю від дати заснування обсерваторії у Львові (1771 р.)»</p> <p>«75 років з часу проведення псевдособору у Львові, 8-10 березня 1946 р.»</p>
Вшанування важливих подій та осіб	<p>«115-ть років з Дня народження Степана Бандери»</p> <p>«День захисників та захисниць України. 80 років з дня створення Української Повстанської Армії»</p> <p>«Пам'яті загиблих воїнів у Афганістані»</p>

Додаток Б

Таблиця Б1

Тематична класифікація електронних виставок Державного архіву Волинської області [23]

Тематична категорія	Приклади виставок
Національно-патріотична тематика / Військова історія	«Шлях до Перемоги», «За честь! За славу! За народ!», «Навіки у наших серцях», «До Дня Незалежності України», «Ми сильні нашою любов'ю до України», «Леонід Кравчук – Перший Президент...», «За Україну, за її волю...», «До Дня захисників України», «Карпатська Україна 1938–1939», «Липинський і Волинь»
Трагічні сторінки історії / Репресії / Геноцид	Чорнобильська трагедія, Архівна україніка про Голодомор, «Спогади волинян про Голодомор», «Великий терор – масові політичні репресії», «Трагедія єврейського народу на Волині», «Бабин Яр», «Вигнання», «Афганістан болить...»
Культурна спадщина / Видатні постаті	«Олексій Ошуркевич...», «Михайло Кравчук...», «Модест Левицький і Волинь», «Наталія Тиравська», «Степан Радіон...», «Шевченківськими стежками», «Родина Косачів...», «Волинська філармонія», «Волинський театр», «Листи Модеста Левицького»
Державотворення / Конституційний процес	«Державність і Соборність України», «Конституційний процес», «Основний Закон України», «До Дня Гідності та Свободи», «Всеукраїнський референдум 1991», «До 160-річчя Січневого повстання»
Історія регіону / Місцева тематика	«Історія архівної скарбниці Волині», «До 75-річчя створення Волинської області», «Волинь пам'ятає», «Мацеїв у документах...», «Луцький НТУ у документах...», «Волинь-нова», «Церква у Луцьку»

Додаток В**Таблиця В1**

Тематична класифікація онлайн-виставок Державного архіву Київської області [9]

Тематична категорія	Приклади виставок
Національно-патріотична тематика / Військова історія	«Під прапором Незалежності», «Під гаслом гідності і свободи», «Антитерористична операція у спогадах...», «Їх обрало безсмертя...», «НЕ ЇХ ВІЙНА...», «ДІТИ малюють МИР»
Трагічні сторінки історії / Репресії / Геноцид	«Чорнобиль. Без права на забуття», «Остарбайтери Київщини: документи», «УКРАЇНІЗАЦІЯ ПО-РАДЯНСЬКИ»
Культурна спадщина / Видатні постаті	«Лесь Курбас та його “Березіль”», «До 100-річчя із дня народження Михайла Сікорського», «НА МЕЖІ ЕПАТАЖУ»
Державотворення / Конституційний процес	«Основний закон України в архівних документах», «Конституція України – 25: хронологія та архівна хроніка», «Рішення Київської обласної ради про ухвалення проекту Конституції України»
Історія регіону / Місцева тематика	«Соборність: 1919»

Додаток Г

Приклад онлайн-виставки на тему «Архівна періодика: газети та журнали минулого»

Рисунок Г.1 - Слайд 1: «Архівна періодика: газети та журнали минулого»

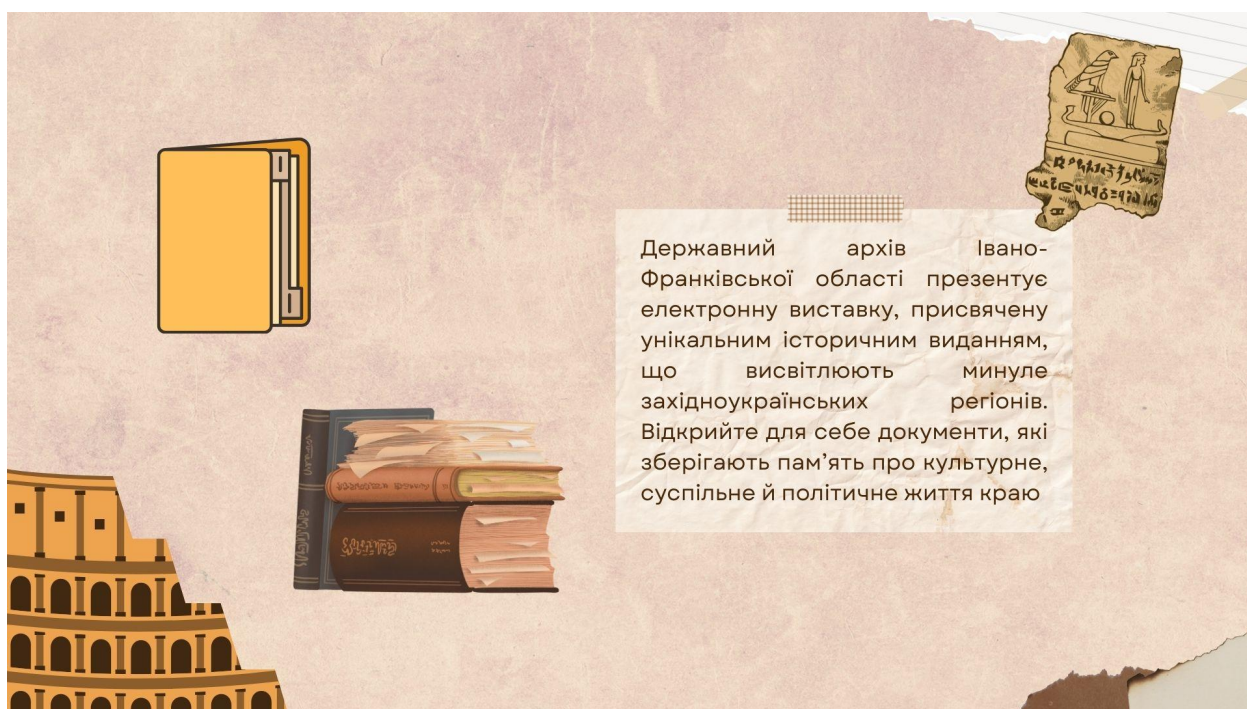

Рисунок Г.2 - Слайд 2: Вступна частина

Рисунок Г.3 - Слайд 3: Виставка українських газет 1919-1944 років

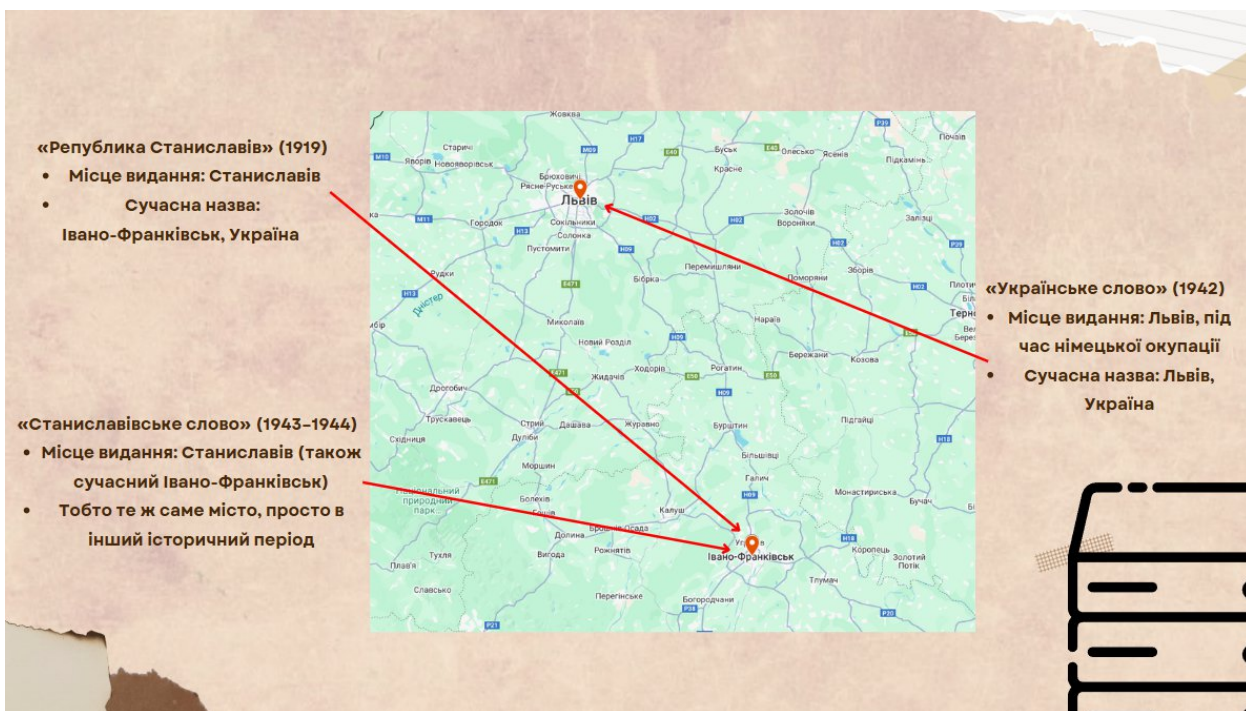

Рисунок Г.4 - Слайд 4: Карта місць видання газет

Для отримання повного доступу до архівних документів:

- 1 "archive_if@arch.gov.ua"
- 2 +38(0342)563403
- 3 вул. Сагайдачного, 42а,
м. Івано-Франківськ,
76006
- 4 Каталог е-періодики:

Рисунок Г.5 - Слайд 5: Контактні дані